

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUBENE VEDE

MIHA ŠIMNOVEC

**MUHARJENJE KOT ŠPORTNO-RIBOLOVNA PANOGA Z
VIDIKA ŠPORTNEGA POROČEVALSTVA**

DIPLOMSKO DELO

Ljubljana 2003

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

MIHA ŠIMNOVEC
mentor: red. prof. dr. TOMO KOROŠEC

**MUHARJENJE KOT ŠPORTNO-RIBOLOVNA PANOGA Z
VIDIKA ŠPORTNEGA POROČEVALSTVA**

DIPLOMSKO DELO

Ljubljana 2003

1. KAZALO

1. KAZALO	1
2. KAZALO TABEL	2
3. UVOD	3
4. RIBIŠKA TEKMOVANJA	4
4. 1. ZGODOVINA RIBIŠKIH TEKMOVANJ V SLOVENIJI	6
5. KAJ JE MUHARJENJE?	8
5. 1. ZGODOVINA MUHARJENJA	9
5. 1. 1. ZGODOVINA MUHARJENJA NA SLOVENSKEM	10
5. 2. MUHARSKA TEKMOVANJA V SLOVENIJI	11
5. 2. 1. PRAVILNIK MUHARSKIH TEKMOVANJ V SLOVENIJI	13
5. 2. 2. OPIS MUHARSKEGA TEKMOVANJA S POMOČJO RAZLIČNIH POROČEVALSKIH OBLIK	28
5. 2. 3. DRŽAVNA PRVENSTVA IN DRŽAVNI PRVAKI	34
5. 2. 3. 1. PRAVILNIK O DRŽAVNIH REPREZENTANCAH RIBIŠKE ZVEZE SLOVENIJE	35
5. 2. 4. MUHARSKI NATEČAJI	39
5. 2. 4. 1. OPIS MUHARSKEGA NATEČAJA S POMOČJO RAZLIČNIH POROČEVALSKIH OBLIK	41
5. 2. 5. MUHARSKI SLOVAR	43
6. KASTING	48
7. LOV RIB S PLOVCEM	54
8. MORSKI RIBOLOV	58

9. FILOZOFSKO OZADJE MUHARJENJA OZIROMA RIBOLOVA KOT ŠPORTA	61
10. ZAKLJUČEK	66
11. POVZETEK	68
12. VIRI IN REFERENCE	70

2. KAZALO TABEL

TABELA 5.1: Način točkovanja posameznikov na tekmah za DP v muharjenju	23
TABELA 5.2: Način točkovanja ekip na tekmah za DP v muharjenju	23
TABELA 5.3: Dosedanji državni prvaki v muharjenju med posamezniki	34
TABELA 5.4: Dosedanji državni prvaki v muharjenju med ekipami	34
TABELA 6.1: Dosedanji državni prvaki v kastingu med člani	52
TABELA 6.2: Dosedanji državni prvaki v kastingu med članicami	53
TABELA 6.3: Dosedanji državni prvaki v kastingu med mladinci	53
TABELA 7.1: Dosedanji državni prvaki v lovu rib s plovcem med člani	56
TABELA 7.2: Dosedanji državni prvaki v lovu rib s plovcem med članicami	57
TABELA 7.3: Dosedanji državni prvaki v lovu rib s plovcem med mladinci	57

3. UVOD

Človek je bil že od nekdaj odvisen od vode, ki je bila od vsega začetka nujna za njegov obstoj. Poleg pitja mu je namreč omogočala še kuhanje, umivanje, pranje itd. Zato so ljudje zatočišče praviloma iskali ob morju, jezerih in rekah, ob katerih so nastala tako rekoč vsa večja mesta. Toda voda ni bila uporabna zgolj zaradi zgoraj naštetih stvari, ampak je v njej našel tudi hrano, ki jo je bilo treba samo pobrati iz nje. Školjke, raki, žabe in nenazadnje tudi ribe so bile namreč zanj plen.

Podobno kot na vseh področjih je človek napredoval tudi v ribolovu, v katerem je sčasoma odkril svojevrsten užitek. Najprej je ribe lovil z rokami, nato je za lov uporabljal osti in pozneje mrežo. Naštetih načinov se je posluževal predvsem zato, da je potešil svojo lakoto, ko pa je začel loviti s palico, vrvico in trnkom, na katerega je nataknil, denimo, črva ali kobilico, mu ni šlo zgolj za ribo, temveč zlasti za užitek pri lovu. Tako se je razvila za mnoge kraljevska ribiška disciplina muharjenje, o katerem bo v nadaljevanju največ govora. Gre za športno-ribolovno panogo, s katero se širom po svetu in tudi v Sloveniji ukvarja precej ljudi. Poznamo različna tekmovanja (v lovu na največjo ribo, v vezavi umetnih muh, itn.) na mednarodni in državni ravni, zato si muharjenje podobno kot drugi športi vsekakor zasluži določeno medijsko pozornost.

4. RIBIŠKA TEKMOVANJA

Ribiška tekmovanja delimo na dve panogi:

1. kasting (t.i. suhe discipline)
2. tekmovanja v lovu rib

Tekmovanja v lovu rib pa ločimo v skupini, ki ju v Sloveniji predstavljata ločeni zvezi društev oziroma družin, v večini drugih držav pa sta pod skupnim okriljem:

- tekmovanja v sladkih vodah
- tekmovanja v morju.

Mednarodna konfederacija športnih ribičev (CIPS: Confederation Internationale de la Peche Sportive) pozna štiri skupine tekmovanj, od katerih so tri v lovu rib. Vsaka skupina tekmovanj ima svojo zvezo. Te federacije so za:

- kasting (FICS: Federation Internationale de la Casting Sport = Mednarodna federacija za kasting). Ob koncu leta 2000 je imela federacija 43 članic.
- lov rib v sladkih vodah (FIPS – en Deuce: Federation Internationale de la Peche Sportive en Deuce = Mednarodna federacija za športni ribolov na sladkih vodah). Ob koncu leta 2000 je imela 65 članic. Obsega lov rib s plovcem, lov rib s plovcem za invalide, lov postrvi na naravno vabo in lov krapov. V Sloveniji je uradno le državno prvenstvo za disciplino lov rib s plovcem.
- muharjenje (FIPS – Mouche: Federation Internationale de la Mouche Sportive = Mednarodna federacija za športno muharjenje). Ob koncu leta 2000 je vsebovala 26 članic.
- morski ribolov (FIPS – Mare: Federation Internationale de la Peche Sportive en Mare = Mednarodna federacija za športni ribolov na morju). Ob koncu leta 2000 je imela 28 članic. Obsega ribolov s skalne ali zidane obale s palico, ribolov iz čolna z roko, ribolov iz čolna s palico, lov s položne obale (surf casting), lov iz čolna v gibanju, lov s puščo na mehkužce, lov na veliko ribo (big game fishing). V Sloveniji so uradna državna prvenstva le za prve tri discipline.

Mednarodna konfederacija športnih ribičev je svetovna ribiška organizacija. Prvi uradni jezik konfederacije je francoščina. V Sloveniji imamo vse štiri uradne tekmovalne zvrsti, od katerih so prve tri v okviru Ribiške zveze Slovenije, četrta pa je v pristojnosti Zveze za športni ribolov na morju Slovenije s sedežem v Piranu. (Koračin 2001:1)

4. 1. ZGODOVINA RIBIŠKIH TEKMOVANJ V SLOVENIJI

Na Slovenskem poteka organiziran ribolov že od leta 1881, ko so izdali prvi zakon o ribištvu za deželo Kranjsko, leto 1888 pa smatramo za uradni začetek organiziranega sladkovodnega ribištva na prostoru današnje Slovenije, saj je tega leta izšel prvi zakon o sladkovodnem ribištvu v slovenskem jeziku. Ribiško zvezo Slovenije (RZS) so ustanovili 20. decembra leta 1953 pod imenom: Zveza ribiških družin Slovenije.

Na kastinškem področju obstajata ta čas dve zvezi, od katerih je FICS v okviru CIPS, druga (ICF = International Casting Federation) pa deluje vzporedno. Leta 1998 so vodilni moške obeh organizacij sporazumno začeli proces združevanja.

Ribiška zveza Slovenije se že od ustanovitve ukvarja s tekmovalnim ribolovom in kastingom. Do leta 1991 so se slovenski tekmovalci in tekmovalke udeleževali mednarodnih tekmovanj v okviru jugoslovanskih reprezentanc. V obdobju SFRJ je bila Ribiška zveza Slovenije (RZS) članica Športno ribolovne zveze Jugoslavije (ŠRZJ) s svojim predstavnikom v predsedstvu zveze. Sedež zveze je bil v Beogradu, vsebovala pa je sedem članic: pet republiških in dve pokrajinski zvezi. V letih med 1984 in 1986 je bil Tone Klemen, takratni predsednik RZS, obenem tudi podpredsednik ŠRZJ, dve enoletni mandatni dobi, to je v letih od 1986 do 1988, pa je bil tudi njen predsednik.

V letih med 1954 in 1991 so imele posamezne republike in avtonomni pokrajini svoja tekmovanja, njihove ekipe pa so nato tekmovali na državni ravni za naslove državnih prvakov.

Prvo kastinško tekmovanje v Sloveniji je bilo 12. septembra leta 1954 v Ljubljani, in sicer na poletnem telovadišču v parku Tivoli. Udeležilo se ga je triindvajset tekmovalcev iz treh ribiških društev. Ob prisotnosti pomembnih ribiških delavcev Slovenije – tekmovanja sta se udeležila tudi zastopnika Športno ribolovne zveze Hrvaške ter Bosne in Hercegovine – je tekmovanje odprl podpredsednik Ribiške zveze Slovenije Miran Svetina. V kombinaciji je zmagalo Ribiško društvo Ljubljana.

Prvo jugoslovansko kastinško prvenstvo je bilo tretjega oktobra leta 1954 v Zagrebu. Na njem je sodelovala tudi ekipa Slovenije, ki je osvojila celo prvo mesto v kombinaciji. Naše barve so branili Silvo Požar (RD Novo mesto), Franc Nered (RD Ljubljana) in Danilo Rifelj (RD Novo mesto). Za nameček je Požar med posamezniki postal prvi državni prvak v kombinaciji, poleg tega pa je zmagal tudi v disciplini

blestivka-arenberg. Na tem tekmovanju so zabeležili tudi prvi slovenski rekord v metu petnajstgramskega obtežilnika: Rifelj ga je vrgel 58 metrov daleč.

Kastinška tekmovanja se odvijajo na travnatih površinah, najpogosteje na atletskih štadionih ali nogometnih igriščih. Ribiške organizacije gradijo v zadnjem obdobju posebne kastinška središča, ki omogočajo nemoteno vadbo v katerem koli času. V Sloveniji ima tak center, denimo, ribiška družina Bled (zgrajen leta 1993). Prvi kastinški pravilnik je Ribiška zveza Slovenije izdala 30. aprila leta 1955 in ga objavila v glasilu Ribič (št. 5/55) v posebni prilogi, imenoval pa se je Pravilnik o ribiških športnih tekmovanjih. Dotlej je bil na tekmovanjih v uporabi pravilnik CIPS.

Slovenske ribiške družine so doslej priredile več mednarodnih tekmovanj oziroma turnirjev ter evropskih prvenstev v kastingu.

Mednarodni turnirji so bili organizirani petkrat: leta 1991 in 1992 sta bila po dva turnirja po enakem vzorcu: v soboto v Šoštanju, v nedeljo pa na Bledu, na kastinškem centru v Ribnem pa je bilo prvo mednarodno tekmovanje leta 1993 (ob uradnem odprtju središča).

Doslej so bila v Sloveniji tri evropska prvenstva: leta 1985 v Šoštanju za člane in članice, leta 1995 v Ribnem za mladinke in mladince, mladinsko evropsko prvenstvo pa je leta 2001 pripravila tudi ribiška družina Tolmin.

Prvo republiško tekmovanje v lovu rib s plovcem je bilo prvega julija leta 1956 na reki Voglajni pri Celju, na katerem je nastopilo devetnajst tekmovalcev. Tekmovanje je bilo le v članski konkurenci, prvouvrščeni posamezniki pa so bili: 1. Mirko Ocvirk (RD Celje), 2. Slivo Požar (RD Novo mesto) in 3. Rudi Zalar (RD Celje). Ekipni prvak je bilo ribiško društvo Ljubljana.

Prvi pravilnik za ribiška športna tekmovanja v lovu živih rib je objavila Ribiška zveza Slovenije v glasilu Ribič (št.11/55 na strani 232).

Leta 1954 (26. junija) so v Sloveniji organizirali izbirno tekmovanje za uvrstitev na državno ribiško prvenstvo FLRJ. Tekma je bila na reki Dravi v Dupleku pri Mariboru, na njej pa je sodelovalo dvanajst tričlanskih ribiških društev (skupaj 36 tekmovalcev). Tekmovanje je bilo le za člane, zmagala pa je ekipa RD Črnomelj v sestavi Ciril Prelog, Stane Adamič in Alojz Pavlin.

Prvo jugoslovansko prvenstvo v lovu rib s plovcem je bilo leta 1954 v Zagrebu, kjer pa ni bilo moštvenega tekmovanja. Prvo celotno prvenstvo so izpeljali leto pozneje na Bledu.

V Sloveniji poznamo tudi regijska tekmovanja v lovu rib s plovcem. Ribiška družina Pesnica iz Lenarta v Slovenskih Goricah prireja tekmovanja v lovu rib s plovcem za pionirje in mladince, ki se ga udeležujejo tudi tekmovalke. Tekmovanje, ki je na ravni alpsko-jadranske regije, organizirajo vsako leto, prvič pa je bilo na sporedu leta 1990 na zadrževalniku potoka Velka pri Sveti trojici.

Evropskega prvenstva v Sloveniji še ni bilo, zato pa je ribiška družina Maribor leta 1990 na Dravi v Mariboru (na Lentu) pripravila svetovno prvenstvo.

Prvo republiško tekmovanje v lovu rib z umetno muho je bilo četrtega julija leta 1976 na reki Kolpi med Petrino in Faro. Po nekajkratnih ponovitvah na isti trasi je tekmovanje zamrlo, neformalno pa so ga obnovile družine ZRD Gorenjske leta 1992. Uradno so se tekmovanja za slovensko državno prvenstvo začela v letu 1999. Tega leta se je naša reprezentanca tudi prvič udeležila evropskega prvenstva, ki je bilo na Slovaškem. Naš najboljši tekmovalac je bil Edvard Januš, ki je med 65 nastopajočimi zasedel osmo mesto. (Koračin 2001:2-3)

5. KAJ JE MUHARJENJE?

»Muharjenje,« pravi Klemenčič (1997:5), »je način ribolova, s katerim skuša ribič preslepiti ribo tako, da ji ponudi na trnek navezано vabo, ki posnema muho v naravi. Pravzaprav ne muho, ampak žuželko, saj so muhe le del številčne žuželčje skupine.« Kdor se je že preizkusil v tem ribolovu, ve, da je uspeh odvisen od številnih dejavnikov - od letnega časa, vremena, vodostaja, izbire muhe in nenazadnje spretnosti muharja. Izbrati pravo muho in jo ribi ponuditi tako, da je pri tem ne prestrašimo, je namreč vse prej kot lahko opravilo. Če nam vendarle uspe prevarati ribo, da se požene za našo muho, to še ne pomeni, da smo jo tudi že ujeli. Treba je namreč pravočasno (največkrat v delčku sekunde) zategniti in nato ribo toliko utruditi, da jo lahko spravimo na suho. Za nameček ima zapeta riba veliko možnosti za uspešen beg, saj je na mnogih slovenskih rekah dovoljeno uporabljati zgolj trnke brez zalusti. Na določenih rekah velja režim ujemi in izpusti, kar pomeni, da je treba vsako ujeto ribo izpustiti.

Podobno trdi tudi Voljč, ki v knjigi Muharjenje (1980:154) piše: »Od vseh načinov lova, ki jih človeštvo ves čas obstoja izvaja nad živalskim svetom, pa je ravno lov ribe

z umetno muho najnaravnejši, nahumanejši in najmanj obremenjujoč. Muharjenje je elegantna, prvinska, tiha umetnost, ki v svoji vrhunski obliki zahteva veliko znanja in spretnosti, hkrati pa najbolj nekrvavo zadovolji prirojeni nagon lovca v nas. Je oblika duševne rekreacije, ki pogosto postane tudi življenjsko prepričanje.«

V knjigi *Sladkovodno ribištvo na Slovenskem* (1982:216) pa Voljč muharjenje opiše takole: »Muharjenje ali ribolov z umetno muho je do ribe najbolj obziren način športnega ribolova. Pri muharjenju je najmanj možnosti, da zapeto ribo poškodujemo in največ izgledov, da podmerske ribe sploh ne zapnemo. Riba umetne muhe ne požre, pač pa jo navadno prime z vrhom gobca. Če jo zapnemo, je poškodba minimalna, če pa pravočasno ne zategnemo, riba muho izpusti in ostane torej nepoškodovana.«

5. 1. ZGODOVINA MUHARJENJA

Zgodovino muharjenja lahko natančno zasedujemo šele od petnajstega stoletja, čeprav prva omemba ribolova z umetno muho sega že v rimski čas. Claudius Aelianus, učitelj govorništva v Rimu in naravoslovec, je v svoji knjigi *De natura animalium* (O naravi živali), opisal ribolov z umetno muho na makedonski reki *Astreus* v sedanji Grčiji. Skues v svoji knjigi *Side-Line, Side-Lights and Reflections* (Dnevi in odsevi z drugih bregov) meni, da je Aelianusov zapis opis ribolova z muho, torej muharski zapis. Ko je Skues leta 1897 ribaril v Bosni, je na različnih rekah naletel na domačine, ki so lovili na enak način, kakor ga opisuje Aelianus. Lovili so z enodelnimi, dolgimi palicami iz trdega lesa, brez kolesca oziroma tekoče vrvice; žimnate, konično spletene vrvice so se končale s pletenico iz treh žim in dvema skakalkama (muhami na predvrvi za glavno muho, t. i. zleknjenico). Muhe so bile omikane iz mehkih peresc s spodnje strani gosjih, sovjih ali orlovih kril, v vodi so bile zelo igrive in vezane na doma izdelane trnke. S temi muhami so domačini lovili po toku navzdol in Skues jih je videl kar z levico uplenjati lipane. Ker so tako lovili na vseh rekah, je bilo Skuesu jasno, da je bil priča tradicionalnemu načinu ribolova, z malenkostnimi razlikami prav takemu, kakor ga je pred tisoč leti opisoval Aelianus.

Pisano zgodovino muharjenja pa lahko začnemo spremljati od leta 1496, ko je redovnica Julijana Barners napisala *The Treatyse of Fysshinge with an Angle*

(Razprava o ribolovu s trnkom), ki je v sto letih od prve izdaje doživela šestnajst ponatisov. (Voljč in Fratnik 2000:7-19)

5. 1. 1. ZGODOVINA MUHARJENJA NA SLOVENSKEM

Slovenija je s svojimi številnimi različnimi vodami idealna dežela za muharjenje. Ker pa so se naši predniki večinoma otepali z revščino in podložništvom, so ribarili predvsem na skrivaj in z vsemi možnimi načini, medtem ko je bilo muharjenje zabava višjih in predvsem tuje govorečih slojev. Poleg tega je v naših krajih kraljeval zlasti lov, ribolov pa je bil v primerjavi z njim manjvredna zabava. Zato se pri nas podobno kot v drugih deželah srednje Evrope skoraj ni muharilo. Podatkov o lovu rib z umetno muho nimamo vse do 20. stoletja oziroma so ti podatki zapisi tujcev, ki so priložnostno lovili na naših rekah.

Poleti leta 1910 je v Posočju lovil Alexander Behm, ki je bil najpomembnejši nemški muhar tistega časa. Prav njemu se lahko zahvalimo, da imamo zapisano, kje lahko iščemo začetke ene najbolj znanih in še danes popularnih evropskih kontinentalnih muh -- Behmove košatice. Behm, doma iz daljnega Kiela, je hotel ujeti veliko soško postrv, po kateri je Soča že takrat slovela tudi onstran meja avstro-ogrskega imperija. Toda sreča mu ni bila naklonjena, saj je bila Soča zaradi plazov ves čas kalna. Zato je muharil nedaleč stran na Tolminki, kjer je spoznal domačega muharja Josipa Bravničarja, kleparja iz Tolmina. Ta je lovil z muhami, ki jih je sam zvezal. Behm je spoštoval lokalne ribiče in njihove izkušnje, Bravničarja pa še posebej zaradi določene muhe, s katero je bil zelo uspešen, čeravno je bila po Behmovem mnenju pravi monstrum. Vendar pa ga je muha zaradi uspešnosti in enostavne, a trdne vezave zelo zanimala. Že kar med bivanjem ob Soči jo je zvezal bolj lično, vendar pri tem strogo upošteval nenavaden način Bravničarjevega vezanja, pa tudi to, da jo je Bravničar zvezal z enim samim mikastim peresom, katerega konica je predstavljala rep muhe.

Behm je muho pozneje vezal v različnih velikostih in barvah, pa tudi z več peresci. Kot Behmova košatica (Behm's Fliege) se je odlično obnesla in uveljavila po vsej Evropi in seveda tudi v Sloveniji, ne da bi sploh slutili, kako blizu nam je. Z muho, ki jo je leta 1928 predstavil v ilustriranem nemškem mesečniku 'Der Angelsport' pod

naslovom 'Die trockene Behm-Fliege' (Suha Behmova muha), je Behm postal slaven. V obširnem članku pošteno in natančno popisuje vso zgodbo njenega nastanka in podrobnosti njene vezave. S to muho se tako prepletata muharski zgodovini dveh narodov -- Slovencev in Nemcev. Verjetno je v muharski preteklosti malo takih muh, zato je Behmova ali Bravničarjeva muha pomembna za evropsko zgodovino muharjenja.

Do pravih muharskih člankov smo Slovenci prišli razmeroma pozno, šele ko je začel izhajati Ribiško-lovski vestnik, v katerem je Alojzij Šulgaj pisal o umetnih muhah in ribolovu z njimi. Po drugi svetovni vojni je Charles Ritz v organizaciji Mirana Svetine leta 1957 v Bohinju učil muhariti maloštevilne mlade ribiče. Žal nihče od njih ni o tem ničesar napisal, čeprav bi bilo za slovensko zgodovino muharjenja pomembno vedeti, kako so slovenski muharji Ritza osebno doživljali.

Ko je Ribiška zveza Slovenije za svoje člane uvedla ribiški izpit, sta Miran Svetina in Franc Verce, takrat vodilna človeka slovenskega ribištva, napisala priročnik Ribe in ribolov v slovenskih vodah, ki je doživel že tri razširjene izdaje. Miran Svetina, ki je bil sam muhar in Ritzov učenec, je prispeval poglavje o muharjenju. To naj bi bilo prvo besedilo, ki govori o podrobnostih muharskega meta.

Med letoma 1972 in 1973 je Božidar Voljč v Ribiču začel v nadaljevanjih objavljati šolo muharjenja. Članki so naleteli na dober odziv pri slovenski ribiški javnosti, ki je bila očitno pripravljena na sprejem muharjenja. Šola je ustvarila ugodne okoliščine za izdajo prve slovenske knjige o muharjenju. (Voljč 2000:19-22)

5. 2. MUHARSKA TEKMOVANJA V SLOVENIJI

Skupina muharskih navdušencev je pred približno dvajsetimi leti začela prirejati neuradna tekmovanja v lovu na največjo ribo. Toda sčasoma so se pojavile prve težave, kajti nekateri ribiči so izrabili poštenost in velike ribe s seboj prinesli od drugod. Zaradi vse pogostejših zlorab so se ribiči znašli pred dejstvom, da je treba napisati pravila, s katerimi bi izboljšali nadzor. Muharji so se s to idejo odpravili na Ribiško zvezo Slovenije, ki je podprla ustanovitev Muharske tekmovalne komisije (MTK), ta pa je nato leta 1998 izdelala pravilnik.

Muharska tekmovalna komisija, ki jo sestavljajo predsednik Matej Božič ter člani Danilo Bižal, Darko Dakskobler, Dušan Dolinar, Janez Ožura, Janez Pintar in Igor Pivk, deluje v tej sestavi že štiri leta in ima za seboj tri državna prvenstva. V delovnem telesu komisije sta še Ado Kunstelj, ki je zadolžen za računalniško obdelavo, in vodja reprezentance Valentin Kolenc.

»Iz leta v leto opazamo večje zanimanje muharjev za naša tekmovanja, o čemer zgovorno govorijo številke. Če je na prvem uradnem državnem prvenstvu sodelovalo 75 ribičev iz 21 moštev, jih je bilo lani že 86 iz 22 ekip. Pričakujemo, da jih bo želelo v prihodnjih letih še več razkazovati svoje muharske spretnosti, a bo zaradi majhnosti naših rek težko vsem omogočiti udeležbo v državnem prvenstvu,« razloži Matej Božič, predsednik Muharske tekmovalne komisije, in doda: »Glede na naše izkušnje je dokaj enakovredne pogoje moč ponuditi približno stotim tekmovalcem. Če se jih bo prijavilo bistveno več, potem bo treba razmisliti o tem, da bi državno prvenstvo razdelili na dve ligi. Zanimivo je, da tekmovanje podpirajo tudi ribiške družine, kar je moč soditi tudi po številu prijav za izvedbo tekem za državno prvenstvo, ki je iz leta v leto večje. A je težko ugoditi vsem ribiškim družinam, kajti sorazmerno kratka sezona (od aprila do septembra) nam dopušča največ osem do devet tekem, če upoštevamo tudi njihove rezervne termine in dopuste.«

Na državnem prvenstvu lahko sodelujejo vsi polnoletni člani ribiških družin, ki do konca januarja pošljejo prijave na Muharsko tekmovalno komisijo in plačajo registracijo v višini 4000 tolarjev. Poleg morajo tekmovalci pred vsako tekmo posebej odšteti še 3000 tolarjev štartnine, s katero se pokrijejo materialni stroški. To so pokali, kolajne in hrana. Tekem za državno prvenstvo se lahko udeležujejo tudi zamejski ribiči, ki pa morajo biti včlanjeni v Ribiško zvezo Slovenije.

Tekmovalci se morajo obnašati v skladu z ribiško etiko in načeli športnega ribolova.

»Poškodbe rib so minimalne oziroma jih sploh ni, saj naš pravilnik v največji možni meri upošteva muharsko etiko. Ko smo sestavljali pravila, nismo hoteli ponoviti napake iz preteklosti, ko je bilo potrebno na merjenje prinesiti mrtvo ribo. Torej jo je bilo treba ubiti. Zdaj je na tekmah dovoljeno uporabljati zgolj trnke brez zalusti, merilna korita so narejena tako, da ribe po merjenju nepoškodovane vrnemo v vodo, poleg tega jih prijemamo zgolj z mokrimi rokami itd,« pove predsednik Muharske tekmovalne komisije in poudari, da smisel državnega prvenstva ni samo golo tekmovanje, marveč tudi prijateljstvo, druženje in izmenjava izkušenj.

Na podlagi rezultatov v državnem prvenstvu se ob koncu leta oblikuje reprezentanca, ki brani slovenske barve na mednarodnih tekmovanjih. Status državnega reprezentanta si za tekoče leto prilovi najboljših pet muharjev v končnem seštevku zadnjega prvenstva. Če kdo od teh ne pokaže zanimanja za nastop na evropskem ali svetovnem prvenstvu, potem se v reprezentanco avtomatično uvrsti tekmovalec, ki je prvenstvo končal na šestem mestu.

»Člani Muharske tekmovalne komisije ob koncu leta opravimo analizo državnega prvenstva. Pri tem upoštevamo pripombe tekmovalcev, ki si jih sproti beležimo. Marsikatero poskušamo prenesti tudi v pravilnik, ki ga iz leta v leto dopolnjujemo in mislim, da tako tudi izboljšujemo. Lani so se naprimer mnogi pritoževali nad tem, da so imeli smolo, ker so pač lovili v slabšem sektorju. Zdaj se ne bodo mogli več izgovarjati na žreb, kajti poslej bodo v vsakem od treh sektorjev lovili po eno uro. Mislim, da smo s to dopolnitvijo pravilnika storili velik korak naprej. Če je namreč doslej o zmagovalcih pogosto odločala tudi sreča, bodo od zdaj naprej pri vrhu razpredelnice resnično le najboljši muharji. O tem sem prepričan,« pojasni Božič, ki si želi, da bi bila tekmovanja medijsko bolj pokrita. Zaveda se, da bi se potemtakem lažje dokopali do pokroviteljev. Prizna, da so za medijsko anonimnost delno krivi tudi sami.

»S sedmo silo smo imeli že precej negativnih izkušenj. Pogosto se je namreč že zgodilo, da smo katerega od novinarjev povabili na tekmovanje, pa nato o njem kljub predhodnemu zagotovitlu ni bilo ne duha ne sluha. Tako sploh ne vemo, na koga bi se obrnili. A moram reči, da se stvari postopoma obračajo na bolje. V ribiškem glasilu Ribič smo redno prisotni, čedalje bolj resno pa nas jemljejo tudi lokalni mediji. Tako so o nas med drugim naredili prispevek že na kranjski televizijski postaji, o naših tekmah pa se je pisalo tudi v Gorenjskem glasu, časopisu Jesenice, itd.« pristavi predsednik Muharske tekmovalne komisije.

5. 2. 1. PRAVILNIK MUHARSKIH TEKMOVANJ V SLOVENIJI

Pobudnik za izdelavo prvega pravilnika o muharskih tekmovanjih v začetku osemdesetih je bil Žarko Jovanovič (Benčič), ki je bil član takrat ustanovljene Muharske sekcije. Ob Jovanoviču so pri diskusiji o izdelavi teh pravil sodelovali še

Edgar Pitzenbauer, Jože Ocvirk, Božidar Voljč in Tomo Korošec. Po tem pravilniku so v začetku osemdesetih izpeljali tudi prvo muharsko tekmovanje, ki sta ga na reki Kolpi skupaj priredili ribiški družini Kočevje in Brod na Kolpi.

PRVI PRAVILNIK O TEKMOVANJU V ŠPORTNEM RIBOLOVU »MUHARJENJU«

1. člen

Tekmovanje v muharjenju se praviloma prireja na salmonidnih vodah in ima za cilj, da prek športnega tekmovanja popularizira to vrsto športnega ribolova, da pokaže dosežke in sposobnosti tekmovalca v muharjenju. Prek teh tekmovanj naj bi ribiči razvijali športno etiko, humanizem in ljubezen do narave.

Tekmovanje lahko zajame vse vrste rib, ki se lahko ulovijo na umetno muho, kot so postrv, lipan, klen in druge.

2. člen

Tekmovanje je lahko posamično ali ekipno, poteka lahko tudi v obeh konkurencah hkrati, to pa določi prireditelj s pravili.

3. člen

Na tekmovanju ni dovoljeno uloviti več rib, kot je to določeno s splošnimi predpisi za posamezno vodo. Podobno velja za vrste rib.

4. člen

Na tekmovanju se lahko lovi izključno samo z muharsko palico, umetno muho, kolescem po izboru in želji tekmovalca, predvrnico, laksom, mrežo, torbico za droben pribor, rezervnimi muhami, mastjo, spreji in podobno.

Organizator lahko prepove uporabo potezanke, če je tako predvideno s splošnimi pogoji za določeno vodo.

5. člen

Teren, na katerem se odvija tekmovanje, mora biti čimbolj izenačen, da imajo vsi tekmovalci enake pogoje.

Vsak tekmovalec mora imeti na voljo najmanj 30, a največ 50 metrov prostora, na katerem bo lahko lovil.

Meje, ki ločijo en tekmovalni prostor od drugega, morajo biti za vsakega tekmovalca vidno označene z raznobarnimi zastavicami - na višini najmanj pol metra od tal.

Če se tekmovanje odvija na jezeru in se tekmovalci nahajajo v čolnih, mora organizator teren, po katerem se bodo lahko vozili, označiti z bojami. V vsakem čolnu mora biti sodnik. Čoln se lahko v času tekmovanja premika zgolj z vesli, vesla pa izključno samo tekmovalec. Čoln se lahko zasedra, o tem odloča vsak tekmovalec sam. Oddaljenost med čolni ne sme biti manjša od 50 metrov. Organizator lahko odredi velikost terena po svoji želji in glede na prostorske možnosti.

Med tekmovanjem lahko tekmovalec meče muho navzdol ali navzgor po vodi, najdlje do zamišljene meje med njegovim in sosednjim terenom ali v celem prostoru med dvema obalama.

Organizator mora natančno določiti velikost terena in vse druge podrobnosti v zvezi s tem členom Pravilnika.

6. člen

Vsako tekmovalno mesto mora biti označeno z oštevilčeno tablo, začenši od številke ena naprej. Tabla in številka na njej morata biti vidni. Tabla se postavlja na sredino tekmovalnega mesta, od vode pa mora biti oddaljena najmanj dva metra.

Številke mesta morajo biti postavljene že pred žrebanjem štartnih števil in se naknadno ne smejo menjati.

Tekmovalci nosijo številke svojih tekmovalnih mest..

7. člen

Sodnik mora med tekmovanjem stati na obali za tekmovalcem, tako da lahko pravilno oceni, kje se tekmovalec nahaja, in opazuje, da ne prestopi označenih meja svojega terena.

Če tekmovalec stopi na sosednji tekmovalni prostor ali vrže muho v teren tekmovalca, ki je na njegovi levi ali desni, ga sodnik opomni in vpričo njega v zapisnik vnese opombo.

Njegov morebitni ulov se v takšnem primeru ne prizna. Tekmovalec mora ulovljeno ribo takoj vrniti v vodo. Sodnik vsako opombo vnese v zapisnik ter označi uro in minuto, ko je izrekel opombo.

Tretja opomba avtomatično pomeni diskvalifikacijo tekmovalca, kar sodnik vnese v zapisnik in na ta način konča tekmovanje omenjenega tekmovalca.

8. člen

Tekmovanje praviloma traja najmanj dve uri in največ štiri ure, kar odredi organizator. Organizator lahko tudi določi, da se tekmovanje odvija v dveh delih.

V tem primeru tekmovanje ne sme trajati manj od dveh in ne več kot tri ure ali skupno od štiri do šest ur.

Tekmovanje v dveh delih se lahko izvede isti dan pred ali po 12. uri, vendar morajo med enim in drugim delom preteči najmanj štiri ure.

Če pravila dovoljujejo, se lahko tekmovanje v dveh delih izvede tudi v dveh dnevih.

V primeru slabega vremena ali kakega drugega razloga, se lahko žirija odloči za skrajšanje časa tekmovanja, ga prekine za določen čas ali pa ga preloži na nek drug termin.

V primeru, da se iz katerega koli vzroka oba dela tekmovanja ne moreta izvesti, se za končni izid upošteva rezultate, ki so jih tekmovalci dosegli do prekinitve.

O skrajšanju tekmovanja ali preložitvi je žirija dolžna dati pisno obrazložitev organizaciji, ki je bila nosilka tekmovanja.

9. člen

Tekmovanje se začne na določen znak (strel, raketa,...), ki ga da glavni sodnik in takrat vsi sodniki vključijo svoje ure. Pred začetkom tekmovanja se morajo vse ure uskladiti.

Na dani znak začnejo tekmovalci loviti. Konec tekmovanja se označi z istim ali podobnim znakom.

Tekmovanje se lahko z danim znakom prekine tudi pred iztekom predvidenega časa, če je žirija posredovala odlok, da se tekmovanje konča prej.

10. člen

Med tekmovanjem glavni sodnik obhodi vse tekmovalce in sodnike ter nadzira njihovo delo, uravnava ure, zapisnik, itd.

Glavni sodnik morebitne napake tekmovalcev ali sodnikov vnese v zapisnik in tako prinese potrebne odločbe o popravljanju napak, se pravi, da prinese odločbo o prenehanju tekmovanja nekoga od udeležencev. Takšno odločbo mora potrditi tudi žirija. Odločitev žirije je dokončna.

11. člen

Sodnik v zapisnik vnese uro in minuto ulovljene ribe ter tudi vrsto ribe. Ko tekmovalec ujame zadnjo ribo in jo preda sodniku, ta v zapisnik vnese uro in minuto, ko je tekmovalec končal tekmovanje.

Če tekmovalec do izteka časa tekmovanja ni ulovil določenega števila rib, sodnik ob znaku za konec tekmovanja zaključi zapisnik. Zapisnik vedno podpišeta sodnik in tekmovalec.

Sodnik prevzame ulov (ulov se drži v vreči, na kateri je številka tekmovalca) in ga skupaj z zapisnikom preda glavnemu sodniku.

12. člen

Tehtanje ulova vsakega tekmovalca izvaja sodnik, ki ga določi glavni sodnik.

Tehtanje poteka takoj po končanem tekmovanju.

Tehtanju prisostvujejo vsi člani žirije in sodniki.

Tehtanju lahko prisostvujejo tudi tekmovalci in gledalci.

13. člen

Točkovanje se odvija po odredbah tega Pravilnika. Točkovanje vrši glavni sodnik.

Točkuje se teža ulova, in sicer vsak gram teže ribe je vreden eno točko.

Če tekmovalec ulovi določeno število rib pred iztekom časa odrejenega za tekmovanje, se mu k točkam za težo prišteje še po pet točk za vsako minuto pred iztekom roka tekmovanja, računajoč čas, ko je ulovil zadnjo ribo in jo je v zapisnik vnesel sodnik.

Vsaka opomba, ki jo sodnik vnese v zapisnik, zmanjšuje skupno število točk, in to tako, da tekmovalec dobi za prvo opozorilo 100 negativnih točk, za drugo 300 negativnih točk, tretje opozorilo pa pomeni diskvalifikacijo.

Če se pri tehtanju ugotovi, da je riba manjša od dovoljene mere, se ne šteje, tekmovalca pa se hkrati kaznuje s 500 negativnimi točkami (lahko se tudi zgodi, da ima tekmovalec na koncu negativen rezultat).

14. člen

Ulovljena riba, a zatem vrnjena v vodo (obvezno živa in takoj po ulovu) se ne glede na njeno velikost evidentira v zapisnik z znakom »+«.

Ta znak ne prinese točke, ampak služi za razvrščanje v primeru, ko imata dva ali več tekmovalcev na koncu enako število točk.

Da je tekmovalec vrnil ribo v vodo, se smatra tedaj, ko ribo vzame v roko in jo sam vrne na prostost.

15. člen

Zmaga tisti tekmovalec, ki zbere največ pozitivnih točk. Če imata dva ali več tekmovalcev enako število točk, je boljši tisti, ki je ulovil več rib, a jih tudi izpustil. Če je tudi tedaj rezultat enak, tekmovalca delita mesto (takrat imamo npr. dve drugi mesti, ampak nimamo 3. mesta,...)

16. člen

Ekipo lahko v moštvenem tekmovanju sestavljajo največ trije člani in najmanj dva, kar določi organizator.

Točke zbirajo vsi člani ekipe. Na koncu se točke seštejejo. Če imajo negativne točke, se te odbijejo od pozitivnih.

Tekmovanje je lahko ekipno in posamezno, če tako določi prireditelj.

17. člen

Tekmovanje vodi žirija, ki jo sestavljajo:
predsednik (ki je lahko tudi glavni sodnik),
glavni sodnik,
sekretar žirije,
tehnični vodja in
predstavnik organizatorja.

Ne republiških in državnih tekmovanjih v žirijo vstopi tudi po en predstavnik vsake ekipe.

Dolžnost žirije je, da skrbi, da tekmovanje teče v duhu tega Pravilnika in Pravilnika o tekmovanjih na sladkih vodah.

Predsednik žirije prinese končne odločbe o vseh spornih vprašanjih ter podpisuje seznam z vrstnim redom in objavlja rezultate.

18. člen

Glavni sodnik ima nalogo, da ostale sodnike seznanj s pravili in z njimi uskladi ure, jih med tekmovanjem nadzira, da da znak za začetek in konec tekmovanja, da je prisoten pri tehtanju ulova, da izračuna točke in pripravi vrstni red in da opravlja vse druge naloge iz tega Pravilnika.

Tehnični vodja je dolžan pripraviti teren za tekmovanje, označiti prostor za vsakega tekmovalca, pripraviti štartne številke za teren in tekmovalce, tehtnico, zapisnike, štoparice.

Organizator je dolžan poskrbeti za namestitvev tekmovalcev in drugih udeležencev. Dolžan je urediti ugoden pristop do vode na vsakem tekmovalnem mestu.

Kdo nosi stroške, je določeno s pravili.

19. člen

Žrebanje številčk se izvede eno uro pred začetkom tekmovanja. Žrebanju ob žiriji in tekmovalcih prisostvujejo tudi vodje ekip.

Žrebanje štartnih številčk za prvi in drugi del tekmovanja se lahko izvede pred začetkom uvodnega dela ali pa pred vsakim delom posebej. To se določi s pravili.

Če se tekmovanje odvija v dveh delih, noben tekmovalec ne more dobiti isto štartno številko, kot jo je imel v prvem delu. Če že izbere isto številko, jo mora vrniti in še enkrat žrebat.

20. člen

Na državnem prvenstvu in na mednarodnih tekmovanjih se ob žiriji ustanovi tudi organizacijski komite, ki ga formira organizator.

21. člen

Pritožbe rešuje žirija. Te je treba v pisni obliki prinesiti najkasneje 30 minut po končanem tekmovanju ob plačilu kavcije, kar je določeno s pravili. V primeru, da se pritožba zavrne, se kavcija ne vrača.

Žirija mora vse pritožbe rešiti takoj, ko jih prejme, in najkasneje eno uro po izteku tridesetih minut, ki so predvidene za pritožbe.

22. člen

Rezultati se po predvidenem programu objavijo v pisni obliki tako, da bodo dostopni vsem tekmovalcem, vodjem ekip in občinstvu.

Rezultate objavi glavni sodnik, predsednik žirije pa tekmovalcem ali vodjem ekip preda nagrade.

23. člen

Organizator je dolžan priskrbeti nagrade, in sicer za prvo-, drugo- in tretjevrščenega tekmovalca oziroma ekipo, če je tekmovanje potekalo tudi v moštveni konkurenci.

Nagrade lahko prispevajo tudi druge organizacije oziroma posamezniki.

24. člen

Vsak tekmovalec oziroma ekipa je dolžna gostitelju ob štartnini plačati tudi znesek dnevne ribolovne dovolilnice na določeni vodi. Domačin se lahko odloči, da zmanjša znesek ali se mu celo odreče.

25. člen

Obrazca zapisnika sodnika in žirije se nahajata kot priloga tega Pravilnika.

Skupščina Ribiške zveze Slovenije je na podlagi petnajstega člena Statuta RZS leta 1999 sprejela Pravilnik o izvedbi muharskih tekmovanj za nazive državnih prvakov v posamični in ekipni konkurenci.

ZDAJŠNJI PRAVILNIK O IZVEDBI MUHARSKIH TEKMOVANJ ZA NAZIVE DRŽAVNIH PRVAKOV V POSAMIČNI IN EKIPNI KONKURENCI

a.) Tekmovalna trasa

1. člen

Tekmovalna trasa je razdeljena na tri sektorje. Najmanjša dolžina sektorja je 500 metrov. Meje sektorjev morajo biti vidno označene.

Tekmovalci menjajo sektorje po naslednjem zaporedju: iz prvega sektorja v drugi sektor, iz drugega sektorja v tretji sektor in iz tretjega sektorja v prvi sektor.

b.) Tekmovalne ekipe in posamezniki

2. člen

Tekmovalno ekipo sestavljajo trije tekmovalci in en rezervni član. Vsaka ribiška družina lahko prijavi največ tri moštva in neomejeno število posameznikov. Tekmovanj za državno prvenstvo se lahko udeležujejo tudi tekmovalci zamejskih ribiških klubov, ki so člani RZS, vendar pa njihovi tekmovalci ne morejo nastopati v državni reprezentanci na mednarodnih tekmovanjih, če nimajo slovenskega državljanstva.

Tekmovalci prejmejo izkaznice, ki jo morajo na tekmah za državno prvenstvo obvezno imeti s seboj. Med tekmo se z njimi tudi identificirajo.

Za rezultat najboljšega posameznika se lahko poteguje vsak tekmovalec, ki ga je registrirala ribiška družina in poprej prijavila. Enako velja tudi za ekipe. Ribiška družina lahko v svojo ekipo prijavi tudi člana iz druge družine ali zamejskega ribiškega kluba. Registracijo ekip in posameznikov je treba opraviti najpozneje do 31. januarja tekmovalnega leta pri RZS, in sicer na posebnem obrazcu RZS.

Pred začetkom tekmovanj morajo ribiške družine na žiro račun RZS poravnati registracijsko pristojbino za svoje tekmovalce v skladu s sklepom predsedstva RZS oziroma muharske tekmovalne komisije.

Tekmovalcem so začetni sektorji na tekmovalni trasi določeni z žrebom. Redni tekmovalci, člani iste ekipe, tekmujejo vsak v svojem sektorju. Rezervni tekmovalci in tekmovalci, ki tekmujejo samo v kategoriji posameznikov, so številčno enakomerno porazdeljeni med vse tri sektorje.

Vsak tekmovalec začne tekrovati v sektorju, ki mu je dodeljen z žrebom. Redni tekmovalci ne žrebajo začetnih sektorjev sami, pač pa vodja ekipe: najprej zase, nato pa za druga člana ekipe.

c.) Rezultati in točkovanja za državno prvenstvo

3. člen

Za rezultat šteje seštevek dolžin registriranih ribe. Za lovne ribe, ki štejejo za uvrstitev na tekmovanju, veljajo naslednji koeficienti:

šarenka ali zlatovčica = 1
 potočna postrv ali lipan = 1,2

Prijave drugih rib niso veljavne.

Tabela 5.1: Način točkovanja posameznikov na tekmah za državno prvenstvo

zasedeno mesto	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.
dobljene točke	25	24	23	22	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

Tabela 5.2: Način točkovanja ekip na tekmah za državno prvenstvo

zasedeno mesto	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
dobljene točke	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

Za državno prvenstvo štejejo samo rezultati vnaprej določenih tekem, ki jih določi muharska tekmovalna komisija, in zgolj registriranim tekmovalcem oziroma ekipam. V končnem seštevku se v primeru enakega rezultata upošteva boljša dosežena mesta na posameznih tekmah za državno prvenstvo. V primeru enakega rezultata na tekmovanju za državno prvenstvo se mesto deli, oba tekmovalca pa prejmeta enako število (višje) točk. Člani ekip tekmujejo hkrati tudi za uvrstitev med posamezniki.

č.) Sodniški in delegatski sistem tekmovanj za državno prvenstvo

4. člen

Generalni organizator in kontrolni organ tekmovanj za državno prvenstvo je muharska tekmovalna komisija. Posamezne tekme za državno prvenstvo priredijo ribiške družine, ki so pripravljene izpolnjevati pogoje iz tega pravilnika.

5. člen

Ribiška družina, ki je organizator posamezne tekme za državno prvenstvo, zagotovi vodjo tekmovanja, glavnega sodnika in najmanj tri sodnike v posameznih sektorjih. Ribiška družina je za vsako tekmovanje, ki šteje za državno prvenstvo, dolžna zagotoviti delegata Ribiške zveze Slovenije. Delegat ne sme biti član ribiške družine, ki prireja tekmovanje. Delegat je zadolžen za nadzor izvedbe tekmovanja in zbiranje morebitnih pritožb.

V primeru pritožbe mora delegat sklicati sodniški zbor v sestavi:

- vodja tekmovanja
- glavni sodnik
- delegat RZS.

Ti razpravljajo o pritožbi. Če se pritožba nanaša na tekmovanje v določenem sektorju, v sodniškem zboru sodeluje tudi pristojni sektorski sodnik. Delegat mora po končanem tekmovanju uradni zapisnik in končne rezultate poslati na RZS.

d.) Potek tekmovanja

6. člen

Tekmovanje za državno prvenstvo traja trikrat po eno uro s tridesetminutnima premoroma, med katerima se tekmovalci premaknejo v naslednji sektor.

Žrebanje sektorjev za tekmovalce poteka najmanj eno uro pred začetkom tekmovanja. Vsak tekmovalec dobi žigosan tekmovalni list. Ekipe in posamezniki se lahko po organizatorjevi presoji odpravijo z zbornega mesta od 10 do 30 minut pred štartnim znakom. Začetek in konec tekmovanja naznani zvočni signal. Tekmovalci se med tekmovanjem ne smejo ovirati in se morajo obnašati v skladu z ribiško etiko in načeli športnega ribolova.

Po znaku, ki naznani konec dela tekmovanja, je treba takoj prekiniti z ribolovom. Riba, ki je bila zapeta že pred znakom za konec, se lahko šteje v uvrstitev. V razvrstitev štejejo samo merske ribe.

Ob določenih nepravilnostih se tekmovalec lahko pritoži delegatu RZS, in sicer ob pologu varščine, ki jo za posamezno leto določi muharska tekmovalna komisija, najpozneje 30 minut po končanem tekmovanju. Na končne izide je možno vložiti pritožbo 15 minut po razglasitvi rezultatov. Sodniški zbor pod vodstvom delegata RZS obravnava pritožbo v najkrajšem možnem času ter v primeru njene upravičenosti ukrepa in tekmovalcu vrne varščino.

e.) Postopki merjenja

7. člen

Ribe merimo v plastičnih merilnih koritih, dolžine 60 cm, z vgrajenim merilom in enim zaprtim koncem. Tekmovalec sme v vsakem sektorju meriti dve ribi. V končni rezultat se mu upošteva seštevek vseh registriranih rib.

Ujeto ribo meri tekmovalec, ki je ribo ujel, sodnik pa mu drži merilno korito. Pri merjenju mora obvezno sodelovati še tekmovalec iz druge ribiške družine. Sodnik na tekmovalni karton vpiše registracijsko številko ter dolžino in vrsto ribe.

Ujeto ribo položi merilec (tekmovalec, ki je ribo ujel) v korito tako, da je z gobčkom obrnjena proti zaprtemu delu krita. Gobček se mora dotikati zaprtega dela korita, meri pa se do konca iztegnjene repne plavuti. Če je riba preveč živahna, sme pri

merjenju pomagati tudi sodelujoči tekmovalec iz druge ribiške družine. Ribo je treba izmeriti do milimetra natančno.

Z izmerjeno mero morajo soglašati: sodnik, tekmovalec, ki je ribo ujel, in tekmovalec iz druge ribiške družine. Po merjenju sodnik ujeto ribo vrne v vodo. Po izpolnjenem tekmovalnem kartonu (vpisu dveh meritev v vsakem sektorju) mora tekmovalec prenehati z ribolovom in se umakniti iz vode. Po izpolnjenem in obojestransko podpisanem tekmovalnem kartonu se ni več mogoče pritožiti na opravljeno meritev.

Tekmovalcu, ki je nadziral meritev, sodnik omogoči vrnitev na isto lovno mesto, ki ga je moral zapustiti, če ta izrazi takšno željo. Tekmovalec, ki je meril svojo ribo, nima te pravice.

Če tretji tekmovalec, ki je med merjenjem zasedel mesto pri meritvi sodelujočega tekmovalca, ne upošteva sodnikovih zahtev o umiku z določenega mesta, ga sodnik diskvalificira.

8. člen

Hujše kršitve tekmovalnih pravil pomenijo takojšnjo izločitev tekmovalca. Te so:

- nadaljevanje z ribolovom po registraciji dovoljenega ulova
- ribolov v sektorju, ki tekmovalcu ni bil določen z žrebom, ali izven tekmovalne trase
- registracija ribe, ki ni njegov ulov
- neupoštevanje sodnikovih navodil.

Druge kršitve so lažje in jih sodnik kaznuje z opominom. V primeru izgube tekmovalnega kartona je tekmovalec izločen s tekme. Če tekmovalec v tekoči sezoni dobi tri opomine ali če je več kot enkrat kaznovan zaradi hujše kršitve tekmovalnih pravil, ga Muharska tekmovalna komisija izloči iz nadaljnjega tekmovanja za državno prvenstvo v tekočem letu.

9. člen

Tekmovalci tekmujejo z muharsko palico, s tonečo ali plavajočo vrvico in z eno muho. Umetna muha oziroma predvravica sta lahko obteženi. Obvezna je uporaba brezalustnika oziroma trnka s stisnjeno zalustjo in podmetalka.

f.) Mednarodna tekmovanja in muharska državna reprezentanca

10. člen

Za muharsko državno reprezentanco, ki Slovenijo zastopa na mednarodnih tekmovanjih, veljajo določila Pravilnika o državnih reprezentancah Ribiške zveze Slovenije. Tekmovalci se uvrstijo v reprezentanco na podlagi poslovnika Muharske tekmovalne komisije.

11. člen

Odškodnina organizatorici za posamezno tekmo državnega prvenstva je enotna, določi pa jo Muharska tekmovalna komisija pred začetkom tekmovalne sezone.

g.) Splošne določbe

12. člen

Na muharskem državnem prvenstvu vsak tekmovalec tekmuje na lastno odgovornost. Muharska tekmovalna komisija v točkovanju za končno razvrstitev v državnem prvenstvu upošteva samo registrirane tekmovalce.

13. člen

Ribiške družine, ki bodo priredile tekmovanje za državno prvenstvo, Muharska tekmovalna komisija izbere na osnovi razpisa.

(Božič, Jerše 2002: 61-62)

5. 2. 2. OPIS MUHARSKEGA TEKMOVANJA S POMOČJO RAZLIČNIH POROČEVALSKIH OBLIK

Muharska tekmovalna komisija je dne 28. marca 2001 na svojem osmem sestanku pregledala registracije tekmovalcev ter prijave za izvedbo posameznih tekem državnega prvenstva. Prijavilo se je 23 ekip in 87 tekmovalcev. Za izvedbo tekem državnega prvenstva se je prijavilo sedem ribiških družin. Komisija je nato uskladila termine in določila rezervne datume.

Razpored tekem državnega prvenstva v letu 2001 je bil naslednji:

1. tekma: RD Jesenice (08. aprila 2001)
2. tekma: RD Koroška (20. maja 2001)
3. tekma: RD Bled (03. junija 2001)
4. tekma: RD Medvode (17. junija 2001)
5. tekma: RD Kočevje (23. junija 2001)
6. tekma: RD Kranj (09. septembra 2001)
7. tekma: RD Tržič (23. septembra 2001)

Muharska tekmovalna komisija je pripravila tudi Poslovník o merjenju ujetih rib na državnem prvenstvu. Sodniki ribe merijo v posebnih merilnih koritih. Vse ribe se po merjenju izpustijo nazaj v vodo. (Božič 2001:124)

Sam sem se udeležil tekmovanja, ki ga je sredi junija leta 2001 priredila ribiška družina Medvode. Opisati ga bom skušal s pomočjo različnih poročevalskih oblik.

VESTIČKA

Zmaga Oblaka

Rezultati četrte tekme za državno prvenstvo v muharjenju v Medvodah - posamično: 1. Oblak (Jesenice) 55,2 točke, 2. Danetovič (Zagorje) 54,12, 3. Bogataj (Bohinj) 54,00; **ekipno:** 1. Medvode (Bižal, Januš, Pivk) 150,48, 2. Bled 1 (Pintar, Humar, Strgar) 146,88, 3. Kočevje (F. Mestek, I. Mestek, Hrovatin) 146,04.

VEST

Zmaga Oblaka in Medvodčanov

Ljubljana - Na četrti tekmi za državno prvenstvo v muharjenju, ki jo je 17. junija leta 2001 na reki Savi priredila ribiška družina Medvode, je zmagal Jeseničan Leon Oblak. V ekipni konkurenci so bili najuspešnejši medvoški ribiči. **Rezultati - posamično:** 1. Oblak (Jesenice) 55,2 točke, 2. Danetovič (Zagorje) 54,12, 3. Bogataj (Bohinj) 54,00; **ekipno:** 1. Medvode (Bižal, Januš, Pivk) 150,48, 2. Bled 1 (Pintar, Humar, Strgar) 146,88, 3. Kočevje (F. Mestek, I. Mestek, Hrovatin) 146,04.

POROČILO

Do zmage z največjim lipanom

Ljubljana - Ribiška družina Medvode je sedemnajstega junija leta 2001 na reki Savi (med Tacnom in Medvodami) priredila četrto tekmo za državno prvenstvo v muharjenju, ki se jo je udeležilo 61 tekmovalcev iz osemnajstih ekip. Največ uspeha je imel Jeseničan Leon Oblak, ki je ujel 46 centimetrov dolgega lipana. Ta mu je prinesel najboljši izkupiček (55,2 točke) in s tem končno zmagoslavje.

"Zmage nisem pričakoval, zato sem uspeha toliko bolj vesel," ni skrival zadovoljstva Oblak, ki sta mu družbo na stopničkah zmagovalnega odra delala drugouvrščeni Niko Danetovič (Zagorje) in tretjevrščeni Franci Bogataj (Bohinj). Medtem ko je Danetovič z lipanom, dolgim 45,1 centimetra, zbral 54,12 točk, pa je Bogataj na suho spravil lipana, dolgega natanko 45 centimetrov, ki mu je prinesel 54 točk.

Domači ribiči, ki so med posamezniki ostali praznih rok, so zato na svoj račun prišli v moštveni konkurenci, kjer so s precejšnjo prednostjo osvojili prvo mesto za 150,48 točk. Za Medvodčani se je zvrstila blejska trojica (146,88 točk), na tretjem mestu pa je pristala ekipa Kočevja (146,04 točk). Morda bi na vrhu vrstnega reda našli tudi kakšno drugo ime, če tekmovanje ne bi pol ure pred koncem prekinila huda nevihta.

Rezultati - posamično: 1. Oblak (Jesenice) 55,2 točke, 2. Danetovič (Zagorje) 54,12, 3. Bogataj (Bohinj) 54,00; **ekipno:** 1. Medvode (Bižal, Januš, Pivk) 150,48, 2. Bled 1 (Pintar, Humar, Strgar) 146,88, 3. Kočevje (F. Mestek, I. Mestek, Hrovatin) 146,04.

KOMENTAR

Tudi ribiči so športniki

Marsikdo ob trditvi, da je tudi ribištvo šport, kar zavije z očmi. Zakaj le? Četrta tekma za državno prvenstvo v muharjenju, ki ga je sredi junija na reki Savi pripravila ribiška družina Medvode, je pokazala, da gre za telesno in duhovno dejavnost, ki sta pglavitni značilnosti definicije športa. Gre za dogodek, ki ga je vsekakor moč uvrstiti v tekmovalno razmerje. Na eni strani imamo namreč tekmovalca (muharja), na drugi pa živo bitje (ribo) v specifičnem življenjskem okolju.

Za nameček se je omenjenega tekmovanja udeležilo 61 muharjev, kar je v primerjavi z nekaterimi drugimi športi, ki jim mediji posvečajo neprimerno več pozornosti, zavidljivo število. Pogrešali smo le en dejavnik, ki je značilen za športe, in sicer občinstvo. Razlogov, zakaj gledalcev ni na takšnih tekmovanjih, je najbrž več. Vzroke za to je treba prav gotovo iskati tudi med prireditelji, ki se močno potrudijo, da tekme potekajo tako rekoč v anonimnosti. Plakatov, ki bi opozarjali na prireditev, sploh ni, tudi v medijih prav nič ne obveščajo o tekmovanjih itn. Drugače je težko razložiti odsotnost publike. Še posebej, če vemo, da je samo registriranih ribičev v Sloveniji blizu 15.000.

Novinarske vrste

Vest se obravnava kot klasični in osnovni novinarski žanr, iz katerega so se razvili drugi novinarski žanri. Zmeraj se poudarja kratkost vesti. Mnenja se večinoma ujemajo glede tega, da se v vesti stvarno ugotavlja dejstvo, stanje, dogodek oziroma da vest javnost obvešča o enem ali več dejstvih, o kakem dogodku, o določenem družbenem ali naravnem pojavu, o kaki osebnosti. Razpravljalci se izogibajo definiranju vesti, ker je »laže vest objaviti, kot jo definirati«, vendar je iz razprav možno izluščiti naslednje lastnosti, ki bi se dale pritegniti v definicijo vesti: kratkost, novost, aktualnost, resničnost, pomembnost in zanimivost, trdnost in enostavnost zgradbe, jezikovna jasnost, stvarnost, zgoščenost, natančnost, zanesljivost. Na vsebino sporočila v vesti se nanašajo (in so za vest bistvene) novost, aktualnost, pomembnost oziroma zanimivost, na obliko (strukturo in obrazec) se nanašajo kratkost, trdnost in enostavnost zgradbe, zgoščenost, jezikovno ravnino zajemaj

jezikovna jasnost, stvarnost (če slednjo razumemo kot prevladovanje konkretnega nad abstraktnim), natančnost (jezikovnega izraza). (Korošec 1998:299-300)

Najbolj izrazita empirična postavka pri določanju vesti se nanaša na t. i. pravilo petih K-jev. To pravilo pomeni, da odgovori na vprašanja *kdo, kdaj, kje, kaj, kako* (ponekod se navajajo samo štirje K-ji, brez *kako*, ali pa se pristavlja še *zakaj* (da bi bili sami K-ji, lahko v slovenski abecedi: *kako da?*)) tvorijo vest, ker zagotavljajo zajemanje najvažnejših podatkov na najkrajši način. To je najpogostejše in tudi najenostavnejše didaktično pravilo novinarske vesti. (Korošec 1998:302)

Tomo Korošec si je v *Stilistiki slovenskega poročevalstva* (1998:303) pri tem za izhodišče vzel dogodek (kot izsek iz dejanskosti) in piše: »V splošnem standardu je dogodek širok pojem: utrinek zvezde, rojstvo, smrt, prometna nesreča, potres, padec jabolka z drevesa, nogometna tekma itd. Dogodek je vse, kar se je zgodilo neodvisno od nas, od našega vedenja, ali kot tako ostaja v naši zavesti: prometna nesreča – viteški turnir. Je zaključena, zaokrožena uresničitev naravnega ali družbenega zakona (ali zakonov).« Ob tem dodaja, da je treba pri tej terminologizaciji dogodka pritegniti družbenozgodovinski vidik: »To, da nas zanimajo prav ti dogodki, prav te prvine, ne pa kake druge, izhaja iz družbenozgodovinske pogojenosti našega obnašanja. Družbenozgodovinsko je pogojeno, da nas poleg skrivnosti vesolja, atoma, ribonukleinske kisline, transuranskih kemičnih elementov, katerih obstojnost je nekaj desetstotink sekunde itd., zanimajo dogodki: da se je prevrnil avtobus, da je imel slikar razstavo, da so na Cerknškem jezeru ujeli veliko ščuko, da se je Janez oženil z Micko itd. V dejanskosti je sfera pojavov, ki nas zanimajo, ker smo to, kar smo, in celo pojavov, ki smo si jih »izmislili«, ki si jih »prirejamo« zato, ker smo to, kar smo, in nas potem zanimajo. Ta sfera je nastala z nekakšnim izborom iz tistega dela dejanskosti, ki je našemu spoznanju dostopen. Novinarska vest zajema tiste dogodke, ki imajo relativno najmanj takih prvin.«

Vestičarska vrsta je vrsta novinarskega sporočanja informativne zvrsti, ki obvešča o preteklih (redkeje o bodočih) predvidljivih, po obsegu ožjih in samih po sebi razumljivih (redkeje o nepredvidljivih, širših in samih po sebi nerazumljivih) dogodkih tako, da nujno odgovori na vprašanja, kaj se je zgodilo, kje in kdaj ter kdo je (so) nosilec(ci) dogajanja, s čimer podeli dogodku iz splošne podatkovne sheme znake individualnosti in enkratnosti. Vest je najbolj šablonizirana in avtomatizirana oblika novinarskega sporočanja, enostavno strukturirana in upovedana v preprosti, enodelni

shemi. Jezik je stvaren in jedrnat, avtor vesti v tekstu ni prisoten, njegova drža je nevtralna.

Kratka vest (hard news) je najkrajša v družini, saj odgovarja le na omenjena štiri vprašanja in zapisuje vir informacij. To dela avtomatizirano in šablonizirano po pravilu, da v stavku najprej zapiše odgovor na tisto vprašanje, ki je za dogodek najrelevantnejše. Lahko je sestavljena iz ene same povedi, zagotovo pa le iz enega odstavka, nad katerim je glava, ki sestoji le iz kratkega informativnega naslova.

Razširjena vest se od kratke razlikuje po tem, da odgovarja še na nekatera druga vprašanja in ne le na osnovna štiri. Tako včasih pojasnjuje še vzroke dogodka ali nakazuje njegove posledice in niza take podatke, ki niso nujni za identifikacijo dogodka. Zato je sestavljena iz več povedi, lahko tudi iz več odstavkov. Od njene dolžine je odvisno, ali bo glava le iz naslova ali bo imela še podnaslov. (Košir 1988:72)

Poročevalska vrsta je vrsta novinarskega sporočanja informativne zvrsti, ki obvešča o poteku dogajanja preteklih, praviloma predvidljivih dogodkov, večjih in po obsegu širših ter samih po sebi razumljivih tako, da poveže dejstva iz prve podatkovne sheme v dogajalski lok, ki zbudi pri naslovniku občutek bližine dogajanja in celovite informiranosti o tem, kaj se je zgodilo. Struktura poročila je enostavna, shema je sestavljena iz glave (naslov, podnaslov, pogosto vodilo) in jedra. Avtor je pretežno odsoten iz besedila in je najpogosteje nevtralen opazovalec dogajanja.

Poročilo se od vesti loči najprej po svojem predmetu. Vest dogodek le registrira, poročilo pa sporoča o poteku dogajanja.

Običajno poročilo v kronološkem ali pomembnostnem redu poroča o poteku različnih sestankov, srečanj in obiskov. Ponavadi v vodilu napiše za dogodek identifikacijske podatke, najpomembnejši sklep ali predlog, sprejet na sestanku, pomembno misel vodilnega govorca. Nadaljuje z nizanjem povzetkov ali citatov nosilcev dogajanja v kronološkem zaporedju ali po pomembnostnem redu v obliki obrnjene piramide ali klina.

Komentatorsko poročilo se od običajnega razlikuje po tem, da poleg informativne funkcije, ki je dominantna, opravlja še komentatorsko. To pomeni, da poroča o poteku dogajanja, ki je podobno predmetu običajnega poročila, in dogodek hkrati že komentira, pojasnjuje njegove vzroke in nakazuje možne posledice.

Reportersko poročilo ukinja distanco med naslovnikom in dogodkom tako, da reporter opisuje dogajanje živo, se posveča detajlom, zapisuje pogovore, opisuje

atmosfera. Za pripeljavo naslovnika na kraj dogajanja, kar je bistveno za ta žanr, uporablja poročevalec jezikovna sredstva, ki niso značilna za druge poročevalske žanre: ekspresivno izražje, slikovite, plastične opise, dialogiziran govor, žargonske besede itd. Ta novinarski žanr je zlasti pogost na radiu in televiziji, redkejši pa je v časopisih. Ti ga uporabljajo za poročanje z dramatičnejših prizorišč: vojne, atentati, velike stavke, hude nesreče, ... (Košir 1988:77)

Komentatorska vrsta je vrsta novinarskega sporočanja informativne zvrsti, ki pojasnjuje ozadje večjega dogodka z večjim številom prvin, ki se po objavi v vesti naslovniku kaže kot nepredvidljiv in nedoumljiv, tako da dogodek umesti v logiko naravnega reda vzroka in posledic. Je enostavnejše strukturirana vrsta, s klasično shemo: za glavo, ki nikoli nima vodila, sledi uvod s predstavitev dogodka, jedro z analizo njegovega ozadja (vzrokov) in zaključek s poanto ali napovedjo nadaljnega poteka zadeve. Sporočevalec je v tekstu prisoten s svojim mnenjem, ki ga mora argumentirati do tolike mere, da v naslovniku zbudi občutek logične zgoditve prav tega dogodka, ki zdaj postane umljiv.

Običajni ali klasični komentar je poleg vesti in poročil najznačilnejši žanr dnevniškega časopisja. Na dogodke reagira hitro, zato na kratko (komentarji obsegajo približno od 1,5 do 3 tipkane strani) pojasni njihovo ozadje in naslovniku ustvari občutek, da mu je zdaj jasno, za kaj gre. Ker mora biti komentar ažuren in njegovo stališče dobro argumentirano, ker je potrebno poznavanje področja, v katerem se je dogodek zgodil, saj se drugače ne da sestaviti verige vzrokov in posledic, komentarje pišejo specialisti za svoja področja: notranjo in zunanjo politiko, kulturo, šport, ki so še nadalje deljiva na segmente, ki jih posamezen komentar obvlada: delovanje sindikatov, dogajanje po posameznih tujih deželah, gledališče, film itd. (Košir 1988:85-86)

5. 2. 3. DRŽAVNA PRVENSTVA IN DRŽAVNI PRVAKI

Prvo uradno državno prvenstvo so izpeljali leta 1999, prvi slovenski prvak pa je bil Toni Strgar, ki je prispeval tudi velik delež k zmagoslavju Blejcev v ekipni konkurenci.

Tabela 5.3: Dosedanji državni prvaki v muharjenju med posamezniki

LETO	PRVAK	RIBIŠKA DRUŽINA
1999	Toni Strgar	RD Bled
2000	Toni Strgar	RD Bled
2001	Leon Oblak	RD Jesenice 2
2002	Simon Volovšek	RD Mozirje

Tabela 5.4: Dosedanji državni prvaki v muharjenju med ekipami

LETO	PRVAK	TEKMOVALCI
1999	RD Bled 1	Toni Strgar, Emil Pintar, Gašper Humar, Jože Pintar
2000	RD Bled 1	Toni Strgar, Emil Pintar, Gašper Humar, Ciril Jenko
2001	RD Medvode	Danilo Bižal, Edo Januš, Igor Pivk
2002	RD Mozirje	Simon Volovšek, Dušan Žunter, Bojan Lukše, Peter Felicijan

Na podlagi državnega prvenstva se oblikuje tudi reprezentanco, ki brani slovenske barve na največjih mednarodnih tekmovanjih.

5. 2. 3. 1. PRAVILNIK O DRŽAVNIH REPREZENTANCAH RIBIŠKE ZVEZE SLOVENIJE

1. člen

Slovenske ribiške organizacije na mednarodnih tekmovanjih zastopa Ribiška zveza Slovenije. Ta predpisuje izbirni tekmovalni sistem za določitev tekmovalcev za državne reprezentance RZS.

Za reprezentance RZS na mednarodnih tekmovanjih v športnem ribolovu in kastingu veljajo določila tega pravilnika.

2. člen

Državno reprezentanco sestavlja pet tekmovalcev, en rezervni tekmovalec (vsi so člani reprezentance), trenerji in vodja izbrane vrste.

Tekmovalci se uvrstijo v reprezentanco na podlagi izbirnega tekmovalnega sistema.

3. člen

Predsedstvo Ribiške zveze Slovenije se na podlagi predloga tekmovalne komisije odloča, na katerih mednarodnih in domačih tekmovanjih bodo nastopale reprezentance RZS.

4. člen

Na predlog tekmovalne komisije in komisije za mednarodno sodelovanje predsedstvo RZS za vsako posamezno tekmovalno kategorijo imenuje posebej vodje reprezentanc za obdobje enega leta. Vodja je odgovoren predvsem za:

a.) priprave reprezentance pred njenim odhodom na tekmovanje, zato v ta namen:

- vzdržuje stike z organizatorji tekmovanj
- skrbi za organizacijo prevoza

- obvešča člane reprezentance o potrebnih ukrepih in splošnih okoliščinah tekmovanj
- organizira občasne sestanke s člani reprezentance in predlaga termin za treninge ali druge priprave
- usklajuje vse dejavnosti v zvezi z reprezentanco in Ribiško zvezo Slovenije
- predlaga finančne rešitve odprave reprezentance
- predlaga druge ukrepe za uspešne priprave reprezentance

b.) vodstvo reprezentance skrbi za prevoz, namestitvev in prehrano reprezentance ter odloča o vseh drugih vprašanjih, ki se nanašajo na delo reprezentance

c.) ažurno sporoča medijem uvrstitve reprezentance in posameznikov ter v roku enega tedna po vrnitvi iz tekmovanja odda Ribiški zvezi Sloveniji poročilo o rezultatih in drugih dogodkih, ki se nanašajo na samo udeležbo in delo reprezentance.

Vodja reprezentance je za svoje delo neposredno odgovoren predsedstvu in tekmovalni komisiji Ribiške zveze Slovenije.

Vodja reprezentance mora obvladati en tuj jezik, mora uživati ugled pri članih reprezentance in jo mora biti sposoben voditi od priprav do udeležbe ter vrnitve s tekmovanja.

5. člen

Predsedstvo Ribiške zveze Slovenije na predlog tekmovalne komisije imenuje za vsako posamezno tekmovalno kategorijo trenerje reprezentanc za dobo enega leta.

Trener je lahko aktiven tekmovalec, vendar ne sme biti član reprezentance.

Dolžnosti trenerja so predvsem, da:

- skrbi za telesno in tekmovalno kondicijo tekmovalcev ter nadzoruje njihove treninge
- svetuje tekmovalcem, kako naj tekmujejo in med tekmo odloča o vseh vprašanjih, ki so neposredno povezana s tekmovanjem
- skrbi za opremljenost tekmovalcev

- predlaga vodji reprezentance vse ukrepe, ki so vezani na tekmovanja članov reprezentance
- skrbi za dobre odnose med tekmovalci

6. člen

Člani reprezentance morajo skrbeti:

- za svojo tekmovalno in drugo zaupano opremo
- za strokovno in tekmovalno usposobljenost ter primerno psihofizično kondicijo
- spoštovati morajo vodstvo reprezentance in ostale člane reprezentance
- spoštovati morajo sponzorske pogodbe, ki jih skleneta tekmovalna komisija RZS in predsedstvo RZS

7. člen

O vključevanju rezervnega tekmovalca v državno reprezentanco odloča vodja reprezentance na predlog trenerjev.

8. člen

Član reprezentance ima pravico, da se javno predstavlja. Kot državni reprezentant mora skrbeti za svoj osebni ugled in za ugled države.

9. člen

V času bivanja reprezentance v tujini o vseh zadevah odloča vodja reprezentance. V primeru neupoštevanja njegovih odločitev je lahko določen član reprezentance začasno suspendiran in ga nadomesti rezervni tekmovalec. Člani reprezentance ne morejo dajati javnih izjav brez soglasja vodje reprezentance.

O delu vodje reprezentance ali trenerja lahko vsak član reprezentance posreduje svoje pripombe tekmovalni komisiji in predsedstvu RZS.

10. člen

Za udeležbo reprezentanc na mednarodnih tekmovanjih se sredstva zbirajo iz članskih, pokroviteljskih in drugih prispevkov, za kar je zadolžena Ribiška zveza Slovenije.

Sponzorske pogodbe v imenu RZS sklepata njen predsednik in predsednik tekmovalne komisije pri RZS.

Vsa sponzorska sredstva, ki jih pridobijo člani reprezentance, se nakažejo na žiro račun RZS za tekmovalno dejavnost, s pripisom imena člana reprezentance, ki jih tudi koristi, vendar samo do višine, ki so potrebna za udeležbo reprezentanta na tekmovanju, za katerega se zbirajo denarna sredstva. Morebitni višek sredstev se deli med ostale reprezentante.

11. člen

Predsedstvo RZS za kršitve določb tega pravilnika lahko izreče posameznemu članu reprezentance – glede na stopnjo kršitve – enega od naslednjih ukrepov:

- Suspenz s položaja tekmovalca, rezervnega tekmovalca, trenerja ali vodje reprezentance za obdobje enega leta.
- Prepoved opravljanja katere koli funkcije v državni reprezentanci za dobo, daljšo od enega leta oziroma stalno.
- Razrešitev kršitelja z njegove funkcije do konca mandata.

5. 2. 4. MUHARSKI NATEČAJI

Iz muharjenja izhajajo tudi tekmovanja v vezavi muh oziroma muharski natečaji. Na stari celini največji ugled uživa tako imenovani Scandinavian Open (odprto prvenstvo Skandinavije), na teži in veljavi pa leto za letom pridobiva tudi odprto prvenstvo Slovenije za najboljšo umetno muho, ki ga vsako leto (v letu 2003 bo že šestnajsto po vrsti) razpiše Ribiška zveza Slovenije.

»Pobudnika tega tekmovanja pri nas sta dr. Tomo Korošec in dr. Božidar Voljč, ki sta slovenski natečaj v vezanju muh oblikovala iz dveh razlogov: da bi preverila raven domačega vezalstva in vzporedno ugotovila, kakšen je bil v tem smislu učinek poglavja o vezanju muh, ki sta ga objavila v knjigi Muharjenje leta 1980. Zdaj lahko rečemo, da je poleg popularizacije in promocije muharjenja njegov namen tudi to, da skuša kar najbolj (predvsem doma) spodbujati razvoj vezanja kot stroke,« je Igor Holy, ko je bil še predsednik žirije pri slovenskem muharskem natečaju, zapisal leta 1999 v reviji Ribič (št. 5-6). V pogovoru mi omeni, da sprva za to tekmovanje še ni bilo pravega zanimanja, kar pa se je v zadnjih letih močno spremenilo. V začetku je bila skromna zlasti udeležba domačih vezalcev, zato so se prireditelji odločili, da bo natečaj štel tudi za državno prvenstvo. Odtlej slovenski vezalci tekmujejo v dvojni konkurenci.

»Zanimanje za natečaj iz leta v leto narašča, tako da zdaj na njem sodeluje že okrog 60 udeležencev, ki prihajajo iz desetih držav. Največ zaslug za vse večje zanimanje, tega lahko argumentiramo z udeležbo in ugledom, ki si ga je naš natečaj pridobil v svetu – zlasti v Evropi, pa je treba verjetno pripisati delu ocenjevalne žirije, ki pripravlja natečaj. Ta sedaj sestoji iz štirih članov (Andrej Ferlan, Tomaž Modic, Dušan Štih in Ivo Kajžnik), sam pa sem se zaradi pomanjkanja časa odpovedal vlogi predsednika, v kateri sem bil štiri leta,« doda zdajšnji odgovorni urednik glasila Ribič. Vezalec lahko sodeluje v vsaki od štirih kategorij – te so 1. suhe muhe, 2. ličinke in mokre muhe, 3. potezanke in 4. realistični vzroci – le s po enim izdelkom, ki ga v dveh primerkih pošlje do konca leta na naslov Ribiške zveze Slovenije in s katerim se ni udeležil še nobenega natečaja.

Za vsak vzorec je potrebno navesti:

- ime izdelka (znano ali novo)
- geslo, s katerim vezalec pred komisijo izkaže svojo istovetnost
- vezalne sestavine (telo, krilca, rep, ...)

- velikost in tip trnka
- ime živali (insekta), ki jo vezalec posnema, po možnosti priložiti njeno fotografijo (to velja samo za kategorijo realističnih muh)

Žirija zavrača vse izdelke, pri katerih vezalci uporabijo dele pravih insektov (krilca, noge, ...). V spremnem pismu mora vezalec navesti svoje osebne podatke (ime, priimek, naslov), ime muhe in geslo ter ga v zaprti ovojnici priložiti izdelku, dvojnik pisma pa ohraniti za dokazilo avtorstva.

Žirija pri ocenjevanju suhih muh, ličink in mokrih muh ter potezank upošteva naslednja merila:

- razmerje med vezalnimi prvinami
- trdnost in tehnično dovršenost izdelave
- ustreznost izbire gradiva
- splošen vtis
- inovativnost

Pri ocenjevanju realističnih vzorcev merilo razmerje med vezalnimi prvinami nadomesti merilo posnemovalna uspešnost. Na podlagi navedenih kriterijev žirija izbere po tri najboljše izdelke v posamezni kategoriji in podeli diplome najboljšim trem v vsaki kategoriji.

»Člani žirije se sestanejo enkrat po zaključku razpisnega roka in pregledajo vse prispele vzorce. Ocenjevanje poteka anonimno, to pomeni, da ima vsaka muha svojo šifro, ocenjuje pa se z ocenami od ena do deset (1-10). Zmaga tisti izdelek, ki od članov žirije prejme najvišje skupno število točk,« pojasni Igor Holy. Razglasitev najboljših vezalcev poteka v okviru vsakoletnega ribiškega sejma, na katerem se najuspešnejšim tekmovalcem poleg diplom podeli tudi praktične nagrade. Generalni pokrovitelj natečaja je Zavod za ribištvo, ki najboljšim preda ribiške dovolilnice. Vezalec, ki izdelava najboljšo muho na tekmovanju, pa prejme umetniško sliko hrvaškega slikarja Mladena Merkaša.

5. 2. 4. 1. OPIS MUHARSKEGA NATEČAJA S POMOČJO RAZLIČNIH POROČEVALSKIH OBLIK

VESTIČKA

Muharski natečaj

Rezultati 15. odprtega prvenstva Slovenije za najboljšo umetno muho v Bistri – suha muha: 1. Nowak (Nemčija) z WN Spend, 2. Pitz (Nemčija) s SP'S Exciter, 3. Bencun (Jugoslavija) s Fly Subimago-Imago in Kerkez (Bosna in Hercegovina) z Malo Majsko; **ličinka:** 1. Ortner (Avstrija) s Super Pupo, 2. Lang (Nemčija) s Swimming Nymph, 3. Kerkez (Bosna in Hercegovina) z Maslinasto nimfo; **potezanka:** 1. Kerkez (Bosna in Hercegovina) z Zlatno ribico, 2. Scheffield (Nemčija) z Jack-Junior, 3. Ortner (Avstrija) s Taimen Hunterjem; **realistični vzorci:** 1. Kajžnik (Slovenija) z Dagodinom, 2. Kerkez (Bosna in Hercegovina) s Tipulo, 3. Mikec (Slovenija) z M. H.

VEST

Prva nagrada Miletu Kerkezu

Bistra – Na 15. odprtem prvenstvu Slovenije za najboljšo umetno muho, na katerem so s štiriinsedemdesetimi vzorci sodelovali vezalci iz šestih držav, se je najbolj izkazal Mile Kerkez iz Bosne in Hercegovine, ki se je v vseh štirih kategorijah (suhe muhe, ličinke, potezanke in realistični vzorci) uvrstil med najboljšo trojico. Za nameček je njegova potezanka Zlatna ribica prejela najvišje ocene med vsemi prispelimi vzorci in s tem tudi prvo nagrado za najbolje ocenjeno muho letošnjega natečaja. **Rezultati – suha muha:** 1. Nowak (Nemčija) z WN Spend, 2. Pitz (Nemčija) s SP'S Exciter, 3. Bencun (Jugoslavija) s Fly Subimago-Imago in Kerkez (Bosna in Hercegovina) z Malo Majsko; **ličinka:** 1. Ortner (Avstrija) s Super Pupo, 2. Lang (Nemčija) s Swimming Nymph, 3. Kerkez (Bosna in Hercegovina) z Maslinasto nimfo; **potezanka:** 1. Kerkez (Bosna in Hercegovina) z Zlatno ribico, 2. Scheffield (Nemčija) z Jack-Junior, 3. Ortner (Avstrija) s Taimen Hunterjem; **realistični vzorci:**

1. Kajžnik (Slovenija) z Dagodinom, 2. Kerkez (Bosna in Hercegovina) s Tipulo, 3. Mikec (Slovenija) z M. H.

POROČILO

Muharski natečaj v znamenju Mileta Kerkeza

Bistra – V Tehniškem muzeju v Bistri pri Vrhniki je bila 19. in 20. aprila slovesna razglasitev rezultatov jubilejnega 15. odprtega prvenstva Slovenije za najboljšo umetno muho za leto 2002, na katerem se je najbolje odrezal vezalec Mile Kerkez iz Bosne in Hercegovine. Njegova potezanka z imenom Zlatna ribica je namreč prejela najvišje ocene med vsemi prispelimi vzorci in s tem tudi prvo nagrado za najbolje ocenjeno muho tokratnega muharskega natečaja: umetniško delo znanega hrvaškega umetnika in muharja Mladena Merkaša Goranina.

Za nameček se je Kerkez z izvirnim načinom vezanja in uvrstitvami med najboljšo trojico izkazal tudi v preostalih treh kategorijah. Tako je s Tipulo med realističnimi vzorci osvojil drugo mesto, v kategoriji suhih muh pa je z Malo majske podobno kot z Maslinasto nimfo med ličinkami pristal na tretjem mestu. Za najboljšo slovensko uvrstitev je na natečaju, na katerem so s štiriinšedemdesetimi vzorci sodelovali vezalci iz šestih držav, poskrbel Ivo Kajžnik, ki je z Dagodinom zmagal v kategoriji realističnih vzorcev, z isto umetno muho pa je v skupni razvrstitvi osvojil drugo mesto. Njegov uspeh je dopolnil Vladimir Mikec z muho M. H., ki je med realističnimi vzorci zasedla tretje mesto. **Rezultati – suha muha:** 1. Nowak (Nemčija) z WN Spend, 2. Pitz (Nemčija) s SP'S Exciter, 3. Bencun (Jugoslavija) s Fly Subimago-Imago in Kerkez (Bosna in Hercegovina) z Malo Majske; **ličinka:** 1. Ortner (Avstrija) s Super Pupo, 2. Lang (Nemčija) s Swimming Nymph, 3. Kerkez (Bosna in Hercegovina) z Maslinasto nimfo; **potezanka:** 1. Kerkez (Bosna in Hercegovina) z Zlatno ribico, 2. Scheffield (Nemčija) z Jack-Junior, 3. Ortner (Avstrija) s Taimen Hunterjem; **realistični vzorci:** 1. Kajžnik (Slovenija) z Dagodinom, 2. Kerkez (Bosna in Hercegovina) s Tipulo, 3. Mikec (Slovenija) z M. H.

5. 2. 5. MUHARSKI SLOVAR

Muharsko izrazje je del ribiškega in ribiškošportnega izrazja. Spodaj navedeni del slovarja zagovarja, da je treba (in je mogoče) vse, kar potrebuje v tej stroki Slovenec, tvoriti v skladu z določili teorije in prakse slovenskega knjižnega jezika, saj gre za področje, ki je v jezikovnem pogledu vezano na izročilo slovenske duhovne in materialne kulture, na dejavnost, zasidrano v slovenskih tleh in v jezikovni zavesti široke plasti slovensko govorečih (kot npr. lov, sadjarstvo, čebelarstvo, gozdarstvo, razne domače obrti ipd.). V muharskem izrazju so imela v preteklosti in imajo še danes veliko vlogo angleška poimenovanja, kar velja predvsem za umetne muhe in petelinje skalpe. Slovensko izrazoslovje jih načelno ne odklanja, saj utegnejo (tako kot latinska v biologiji) tudi Slovencu še nadalje služiti za sporazumevanje s tujimi muharskimi prijatelji, zato pa moramo imeti za vso to množico izdelkov za uporabo v slovenski strokovni literaturi in za sporazumevanje med slovenskimi muharji predvsem slovenska poimenovanja.

SLOVAR

A

akcija -e (ž): a. palice *upogibanje ribiške palice pri metanju, zaseku in utrujanju*; dobra, enakomerna, popačena, pravilna, prekinjena, slaba a. palice; mehka a. palice *večje in hitrejše upogibanje ribiške palice pri metanju, zaseku in utrujanju*; trda a. palice *manjše in počasnejše upogibanje ribiške palice pri metanju, zaseku in utrujanju*; mrtva a. spoja; mrtvi del akcije (na spoju)

ajdovka -e (ž): *repata mokra nemikačica, ki posnema ličinke nekaterih enodnevnih, (Pheasant Tail)*

avtohton -a -o: -a riba, *riba, ki živi tam, kjer se je kot vrsta razvila*

B

balvan -a (m): *velika skala, ki sega več kakor 1 m nad gladino vodotoka*

Behmov -a -o: (izg. bemov) v zvezi Behmova košatica *nemško ime za Bravničarjevo muho*

belica -e (ž): 1. *riba, spadajoča v rod ciprinidov*; 2. *riba Leucaspius delineatus*

biotop -a (m): b. *ribe življenjski prostor ribe*

Bravničarjev -a -o: v zvezi -a muha *mokra muha*, vezana iz velikih peresc rusjaka (po slovenskem vezalcu Bravničarju)

brezzalustnik -a (m): *trnek brez zalusti*

C

cepljenka -e (ž): *ribiška palica*, izdelana iz šestih zlepljenih bambusovih šibik trikotnega preseka; dvoročna, enoročna c.

cimetaš -a (m): k šašem spadajoča krilasta suha mikačica, ki posnema mladletnico *Limnephilus lunatus* (Cinnamon Sedge)

Č

čarnik -a (m): *domišljajska repata suha mikačica* (Withc)

D

dolgohrbtnik -a (m): *trnek z dolgim hrbtiščem* (od 1D do 8 D)

domišljajski -a -o: -a muha *umetna muha*, ki hoteno ne posnema nobene naravne žuželke ali posnema nedoločeno žuželko

dril -a: d. ribe (žarg.) – *utrufanje* (ribe)

E

enodnevnica -e (ž): 1. *žuželka iz reda Ephemeroptera*; ličinka -e; dvojna, enojna vmesna robna ožiljenost (krilc enodnevnice); levitev enodnevnice; enodnevnice rojijo; 2. *umetna muha*, ki posnema katero od enodnevnice

F

Fratnikov -a -o: v zvezi -a puhovka *umetna muha s peresci iz račjih lojničnih puhastih peresc*, vezanih na majhnem trnku

G

glavatica -e (ž): – *soška postrv*

grašavec -vca (m): *potezanka*, ki posnema glavača (*Muddler Minnow*)

grbavka -e (ž): *mokra muha*, ki posnema postranico (*Gammarus pulex*, *Shrimp*, *Freshwater Shrimp*)

H

hrbten -tna -o: -a plavut ; pahljačasta -a plavut (pri lipanu); -o pero (pri petelinu)

I

ihtiologija -e (ž): *veda o ribah*

ikra -e (ž, nav. mn.): oplojena i.; klenje ikre; ribje ikre; odlagati ikre

ikrnica -e (ž): *ribja samica v času, ko se drsti*; i. odlaga ikre

J

jata -e (ž): matična j. *večja skupina plemenskih rib*

K

kalen -lna -o: -a voda

kapitalen -lna -o: -i lipan; -i plen; -a postrv; -a riba *riba, ki je glede na okolje nadpovprečno velika in dobro razvita*

kolesce -a (s): muharsko k.; avtomatsko muharsko k.;

koluten -tna -o: -i met

kratkohrbtnik -a (m): *trnek s kratkim hrbtniščem (1 K do 5 K)*

krivolov -ova (m): *lov brez predpisanega ribolovnega dovoljenja, na nedovoljen način ali lov v lovopustu*

L

ličinka -e (ž): 1. *žival, ki se je razvila iz jajčeca, a še ni dokončno razvita; l. enodnevnice; preobrazba -e; l. se preobrazi v krilato žuželko; 2. mokra muha, ki posnema ličinko katere od vodnih žuželk; vleči -o k sebi; lov z -o*

ličinkar -ja (m): *kdor ličinkari*

ličinkariti -im: 1. *muhariti pod gladino s tonečo ali plavajočo vrvico tako, da se z izkoriščanjem vodnega toka in z delovanjem muharice posnema naravno gibanje ličinke; mhar ličinkari; 2. jesti, pobirati ličinke pod gladino ali pri dnu; ribe ličinkarijo*

lipan -a (m): *riba Thymallus thymallus; kapitalni l.; savski, soški l.*

lipanski -a -o: l. lov; l. pas; -a drst, mladca; -a muha; -a voda *vodotok, v katerem živijo pretežno lipani*

lovopust -a (m): *čas v letu, ko je lov na nekatere ribe prepovedan*

M

mera -e (ž): *najmanjša m. ribe; riba ima -o, nima -e*

merski -a -o: -a riba *riba, ki je zrasla do dolžine, ko jo je dovoljeno upleniti*

muha -e (ž): 1. *(nav. v zvezi) umetna m. vaba za lov nekaterih vrst rib, ki posnema različne, zlasti vodne žuželke, navadno izdelana tako, da je na trnek uvezano ptičje perje, dlaka živalskih kožuhov ali raznobarvno predivo; domišljajska, lipanska, lososova, mokra, nekrilata, postrvja, suha m.; 2. naravna m. v razmerju do umetne muhe vsaka vodna ali privodna, predvsem leteča žuželka*

muhar -ja (m): *kdor muhari*

muharica -e (ž): *palica za muharjenje*; dvoročna, enoročna m., enodelna, dvodelna, trodelna m.

muhariti -im: *loviti z umetnimi muhami*; m. na klenu

muharjenje -a (s): *lov z umetnimi muhami*; m. s suho, mokro muho

N

nimfa -e (ž): – *ličinka*

O

ost -i (ž): *del trnka med zavojem in konico*; o. trnka

P

palica -e (ž): *osnovna, iz enega ali več delov sestojeca se priprava za športni ribolov, navadno z ročajem in pritrjenimi prehodnimi obročki*; dvoročna, enoročna p.; dvodelna, enodelna, tridelna p.; fiberglasna, grafitna p., muharska p.

pas -u (m): *lipanski p. del vodotoka pod postrvijim pasom, kjer številčno prevladujejo lipani*; *postrvji p. del vodotoka, navadno pod izviro, kjer številčno prevladujejo postrvi*

plemenka -e (ž): *riba, ki je izbrana za razmnoževanje*

podmetalka -e (ž): *na obroč z ročajem razpeta, saku podobna mrežica za zajemanje zapetih rib, ko so le-te še v vodi*; zajeti ribo v -o , s -o

postrv -i (ž): *kraška, mehokoustna, morska, soška*; jezerska p. – jezerka; potočna p. – potočnica

potezanka -e (ž): *perjenica ali dlakarica, ki ne posnema žuželke, ampak ribo med plavanjem*

potočnica -e (ž): *riba Salmo trutta fario*

prijem -ema (m): *trenutek, ki nastopi pri ribolovu, ko riba vzame vabo in jo drži v ustih*; dober, zanesljiv p.; dober prijem! *ribiški pozdrav*

R

revir -ja (m): *postrvji r.*

riba -e (ž): *avtohtona, sladkovodna r.; medmerska, merska, podmerska r.; kapitalna, lovna, muharska, športna r., pobirajoča, zapeta r.*

ribiškošporten -tna -o: -a etika; -a panoga *način športnega ribolova glede na vrsto vabe*

S

salmonid -a (m): *riba, spadajoča v družino, v kateri so postrvi, lipan in sulec*

sulec -lca (m): *riba Hucho hucho*

Š

šarenka -e (ž): *riba Oncorhyncus mykiss*

šaš -a (m): *umetna muha, ki posnema katero od žuželk, spadajočih k mladoletnicam (Sedge); slovenski š.*

T

tolmun -a (m): *del reke ali potoka, kjer se tok vode upočasni in je voda globlja*

trnek -nka (m): *beli, kovinsko modri, lakirani, pozlačeni, rjavi t.*

trnkar -ja (m): *kdor trnkari*

trnkariti -im: *loviti ribe s trnkom*

U

utrujanje -a (s): *faza ribolova, ki se začne z zasekom in konča takrat, ko se zapeta riba neha upirati, tako da jo ribič lahko potegne k sebi*

V

vaba -e (ž): *prepovedana v.; riba odklanja, vzame –o*

vezalec -lca (m): *v. umetnih muh*

vezati vežem: *v. umetne muhe izdelovati umetne muhe*

Z

zalust -i (ž): *zobec na notranji strani trnkove osti, ki zaustavlja pomik zapetega trnka v nasprotno smer od smeri vboda*

zasek -eka (m): *trenutek, ki nastopi pri ribolovu, ko se zlasti zaradi zatega trnek zapiči v usta ali ustni predel ribe*

zateg -ega (m): *faza ribolova po prijemu ali hkrati z njim, ko ribič z naglim zamahom palice potegne vrvico k sebi, da bi prišlo do zaseka*

Ž

žuželka -e (ž): *krilata ž.; buba vodne ž.; umetna muha posnema -o*
(Korošec 2000: 281-308)

6. KASTING

Posebna športna panoga je tako imenovani kasting (po angleško *cast* s pomenom met, metati, vreči). To je vadba ali tekmovanje v metanju obtežilnika ali umetne muhe z ribiško palico in vrvico na točno določeno mesto (tarčo). To znanje je koristno zlasti pri muharjenju in vijačenju. Turnirski šport kasting je star že dobro stoletje v Ameriki in Angliji, pri slovenskih ribičih in tekmovalcih pa je posebej zapisan z letnico 1910, ko je Ljubljčan Ivan Tavčar prvi predstavil kasting z bambusovo palico in zelo velikim kolescem na turnirju ob Donavi na Dunaju. Tedaj so uporabili pravila, ki so še danes podlaga na državnih in mednarodnih prvenstvih.

Ta šport se v Sloveniji načrtneje razvija od leta 1948, ko so se začela republiška prvenstva. Najnovejši pravilnik je bil sprejet na kongresu Mednarodne konfederacije športnih ribičev (CIPS: Conference Internationale des Peches Sportives) v Luksemburgu leta 1997 in ureja kar devet tekmovalnih disciplin. V Sloveniji jih gojijo pet (peterboj). Na naših tleh je zdaj že več uspešnih središč tega športa, in sicer Bled, Koper, Nova Gorica, Šoštanj in Tolmin. (Štibil 1998: 75-77)

Novinar Stane Vovk v časniku Delo z dne 6. septembra 1985 v članku z naslovom V Šoštanju so kasting – ribolov na suhem – že vzeli za svoj šport piše, da gre za šport, ki so ga pri nas, resda sicer redki posamezniki, začeli gojiti že tam okoli leta 1950. Eno izmed prvih središč te povsem samosvoje discipline športnega ribolova je pri nas kmalu postal Šoštanj. »Kasting naši zaljubljeni v ta šport tudi radi primerjajo z atletiko, pa čeprav se prvi trenutek to zdi smešno. Pri tem športu resda ne gre za takšne telesne napore, kot so značilni za atletiko, pravijo, saj se na primer aktivno lahko z njim ukvarjajo tudi tekmovalci pri šestdesetih letih, mora pa biti tekmovalec pri kastingu izjemno močna in psihično stabilna osebnost, kajti brez teh lastnosti treningi ne zaležejo dosti. Na tekmovanju mora biti tekmovalec izredno zbran, upoštevati mora še vrsto drugih dejavnikov, kot so na primer vremenske razmere – še zlasti pa veter. Tudi kasting je tako kot atletika izrazito individualen šport, ki zahteva poleg nadarjenosti predvsem veliko treninga,« opisuje Vovk, kaj odlikuje dobrega tekmovalca v kastingu.

»Večkrat se mnogi, ki kastinga še ne poznajo dobro, sprašujejo, ali je pomembno in nujno, da si ribič, če se hočeš z njim ukvarjati. Odgovor poznavalcev je preprost in

jasen: sploh ne. Z njim se lahko ukvarjajo tako ribiči kot neribiči, kot je zelo pogost primer v Nemčiji, je pa seveda jasno, da si ribiči pri tem športu pridobijo spretnosti, ki pridejo še kako prav, ko je treba v vodi uloviti pravo ribo,« razlaga novinar Dela in dodaja, da ima ta šport – kot zatrjujejo mnogi ribiči – pred seboj še lepo prihodnost, kajti naše vode, reke, jezera, so vse bolj umazana, življenje v njih vse bolj osiromašeno, rib pa je vse manj.

»Kot pa še pravijo ribiči, je človek že od vsega začetka lovec in če v vodah ne bo dovolj rib, bo lovil na suhem, pač ustrezno novim življenjskim razmeram, kot to nekateri počnejo že sedaj. Pri nas sicer še ne tako množični kot v svetu, vendar lahko kljub temu verjamemo, da bo tudi med nami vse manj tistih, ki bodo ob pogledu na ljubitelje ribolova na suhem zmajevali z glavo, češ poglej z njimi je nekaj narobe,« konča članek Vovk.

Zdravko Štibil, član izvršnega odbora Mednarodne kastinške federacije (FCS – Federation de la Casting Sport), kasting opiše kot ribiško veččino v suhih disciplinah, ki se je razvila iz muharjenja. »V Kanadi, kjer so že leta 1897 izpeljali prvo tekmovanje v kastingu, so namreč losose od nekdanj lovili z umetno muho, nikoli z blestivko. Disciplino so imenovali kasting, ime pa izhaja iz angleške besede cast, ki pomeni met, metati, vreči. Beseda se je prijela in obdržala do danes, a je v zadnjem obdobju vse več predlogov, da bi šport preimenovali. Tudi Kurt Klamet, predsednik Mednarodne kastinške federacije, se je strinjal, da bi dobili novo kratico za kasting. Sam sem mu, denimo, predlagal, da bi tekmovanja poimenovali suhe discipline v ribiških veččinah,« poudari Štibil, ki je prve zametke kastinga na Slovenskem odkril po drugi svetovni vojni. Ugotovil je, da so se s kastingom pri nas začeli ukvarjati leta 1947, in sicer v Šoštanj in Ljubljani. Dve leti pozneje se je mestoma pridružil še Bled, kjer so na Zaki leta 1949 priredili prvo slovensko republiško prvenstvo v kastingu, ki se ga je udeležilo okrog štirideset tekmovalcev.

»Okoli leta 1965 se je kasting pri nas znašel v zatonu. Na noge ga je sredi osemdesetih let počasi spet dvignil Šoštanj, v Novi Gorici so ga pokonci držali Furlani, konec osemdesetih let ga je ponovno oživil Bled, v tistem času pa so ga začeli gojiti tudi v Tolminu, ki se lahko pohvali s štirimi vrhunskimi tekmovalci, s čimer žanjejo prve sadove dela s podmladkom,« razloži dolgoletni član ribiške družine Bled, ki se pohvali, da imajo na Gorenjskem najboljše razmere za trening kastinga. V Ribnem imajo namreč lastno igrišče, na katerem bo med četrtem in osmim

septembrom člansko svetovno prvenstvo v kastingu. Urejene vadbene centre imajo po njegovih besedah še v Novi Gorici in Tolminu, z lastnim igriščem pa razpolagajo tudi v Kopru.

»Dandanes se v Sloveniji s kastingom aktivno ukvarja približno trideset tekmovalcev. Na žalost naša ribiška zveza ne kaže pravega zanimanja, da bi spodbujala razvoj tega športa, čeprav na sestankih vsi poudarjajo, da je treba več vlagati vanj. A žal na obljube pozabijo že v tistem trenutku, ko se vrata po zasedanjih zaprejo za njimi,« je brez dlake na jeziku Štibil, ki pojasni, da na svetovnih prvenstvih moči meri do 170 tekmovalcev iz okoli petintridesetih držav, na evropskih prvenstvih pa nekaj manj (135 iz 28 držav).

Na največjih tekmovanjih že vrsto let prednjači Nemčija, ki ima okrog 5000 registriranih tekmovalcev v kastingu, šport pa je še posebej razvit v delu nekdanje Nemške demokratične republike (NDR), kjer imajo celo dve ligi v kastingu. Še pred združitvijo Nemčije so bili tisti 'vzhodnjaki', ki so se aktivno ukvarjali s kastingom, čisti profesionalci in so lahko od tega celo živeli. Vrhunske rezultate dosegajo še Čehi, Norvežani, Švedsi, Kanadčani in Južnoafričani, iz leta v leto pa so boljši tudi Japonci.

»Spomnim se svetovnega prvenstva leta 1994 v Švici, na katerem so prvič nastopili tudi predstavniki dežele vzhajajočega sonca, ki tedaj še niso bili dorasli tekmečem. Zato pa so pozornost zbujali z videokamerami, s katerimi so posneli nastope najboljših tekmovalcev. S pomočjo videoposnetkov, ki so jim služili za učenje, so v kastingu napravili velik korak naprej, kar je bilo moč opaziti na svetovnem prvenstvu leta 2000, na katerem so že izstopali z dosežki,« se spominja član izvršnega odbora Mednarodne kastinške federacije. Tudi Slovenija se lahko pohvali z nekaj odmevnimi mednarodnimi uspehi, med katerimi najbolj izstopajo zlata kolajna Nives Kovačič na članskem evropskem prvenstvu leta 1999 na Češkem ter naslova mladinskega evropskega prvaka, s katerima sta se ovenčala Jure Jan (leta 1995 na Bledu) in Grega Miko (leta 1998 na Češkem).

»Na žalost v zadnjem obdobju opažamo precejšen upad tekmovalcev. Še pred štirimi leti se je s kastingom pri nas aktivno ukvarjalo približno petdeset tekmovalcev, danes pa se ta številka giblje okrog trideset. Zakaj takšen upad, je težko reči. Najbrž je to pogojeno z velikimi stroški, kajti oprema vrhunškega tekmovalca, ki potrebuje štiri palice z ribiškimi kolesci in vrvicami, stane okrog 2500 evrov. Naslednji problem pa je pomanjkanje trenerjev, saj imamo v Sloveniji premalo usposobljenih vaditeljev. Na Bledu imamo na primer dva pogodbeno zaposlena trenerja, ki vodita treninge štirikrat

na teden po dve uri. Fantje in dekleta pri nas trenirajo tako rekoč skozi vse leto. Tudi pozimi, le da se med januarjem in marcem preselimo v dvorano,« pojasni Štibil.

Čeprav je Mednarodna kastingška federacija (FCS) članica Mednarodnega olimpijskega komiteja (MOK), pa kasting še ni olimpijski šport. »Na poletnih olimpijskih igrah leta 2008 naj bi bil kasting demonstracijska disciplina, kar bi bilo veliko priznanje za naš šport. Tisti, ki tekmujejo v kastingu, so športniki v pravem pomenu besede. Priprave od tekmovalcev zahtevajo intenzivne treninge, veliko volje in časa, vrhunske tekmovalce pa odlikujejo izjemne telesne in psihične lastnosti. Celo magister Janez Kocijančič, predsednik Olimpijskega komiteja Slovenije (OKS), nam je priznal, da je kasting šport. Medtem ko naši tekmovalci pri kategorizaciji ne morejo imeti olimpijskega razreda, pa imata dve tekmovalki (Nives Kovačič in Metka Bremec) mednarodni razred, nekaj jih je v državnem, nekaj pa v perspektivnem mladinskem razredu, kar pomeni, da jim pripadajo enake pravice in dodatki kot drugim športnikom. Najbrž tudi podatek, da bomo imeli na svetovnem prvenstvu na Bledu 2002 prvič dopiňsko kontrolo, potrjuje, da prav nič ne zaostajamo za drugimi športi,« je slišati iz ust staroste slovenskega kastinga, ki me pouči, da se dandanes tekmovalci med seboj merijo v devetih različnih disciplinah.

V kastingu torej ločimo devet tekmovalnih disciplin:

- Muha cilj
- Muha daljava enoročno
- Obtežilnik precizno
- Obtežilnik cilj
- Obtežilnik enoročno daljava
- Muha dvoročno daljava
- Obtežilnik dvoročno daljava
- Multi cilj
- Multi dvoročno daljava

Še pred leti so tekmovali v enajstih disciplinah, a so med tem dve že ukinili, naslednji dve pa bodo odpravili v bližnji prihodnosti. Vodilni možje pri Mednarodnem olimpijskem komiteju so namreč že pred časom dali jasno vedeti, da za morebitne olimpijske igre pridejo v poštev največ štiri discipline v kastingu.

Mednarodna kastinška federacija (FCS) na največjih tekmovanjih podeljuje priznanja najboljšim za vsako disciplino posebej ter za peterboj, sedmerboj in deveterboj. Državno prvenstvo praviloma vsebuje pet tekem (štiri zunanja + eno dvoransko). Vsako tekmovanje se točkuje in kdor v skupnem seštevku petih tekem zbere največ točk, je državni prvak. Glede na razvrstitev v prvenstvu se imenuje reprezentanci v članski in mladinski konkurenci, ki zastopata Slovenijo na največjih tekmovanjih. Medtem ko so v članski vrsti štirje moški in dve ženski, si v mladinski status reprezentantov prav tako izbojujejo po štirje mladinci in dve mladinki.

Od slovenske osamosvojitve leta 1991 naprej so državna prvenstva na sporedu vsako leto. Med člani prednjači Nova Gorica, pri članicah ribiška družina Tolmin, v mladinski konkurenci pa so najuspešnejši Blejci.

Tabela 6.1: Dosedanji državni prvaki v kastingu med člani

LETO	PRVAK	RIBIŠKA DRUŽINA
1991	Vlado Mešič	RD Paka
1992	Vlado Mešič	RD Paka
1993	Vlado Mešič	RD Paka
1994	Borut Furlan	RD Soča
1995	Borut Furlan	RD Soča
1996	Borut Furlan	RD Soča
1997	Borut Furlan	RD Soča
1998	Peter Kovačič	RD Tolmin
1999	Borut Furlan	RD Soča
2000	Dušan Stevanovič	RD Soča
2001	Borut Furlan	RD Soča
2002	Tomo Sotenšek	RD Tolmin

Tabela 6.2: Dosedanji državni prvaki v kastingu med članicami

LETO	PRVAKINJA	RIBIŠKA DRUŽINA
1991	/	/
1992	/	/
1993	/	/
1994	Vera Stojc	RD Bled
1995	Vera Stojc	RD Bled
1996	Metka Bremec	RD Bled
1997	Dolores Novak	RD Bled
1998	Nives Fon	RD Tolmin
1999	Nives Fon-Kovačič	RD Tolmin
2000	Nives Fon-Kovačič	RD Tolmin
2001	Metka Bremec	RD Bled
2002	Metka Bremec	RD Bled

Tabela 6.3: Dosedanji državni prvaki v kastingu med mladinci

LETO	PRVAK	RIBIŠKA DRUŽINA
1991	/	/
1992	/	/
1993	Uroš Škantar	RD Bled
1994	Uroš Škantar	RD Bled
1995	Blaž Hrast	RD Bled
1996	Dušan Stevanovič	RD Soča
1997	Dušan Stevanovič	RD Soča
1998	Grega Miko	RD Bled
1999	Grega Miko	RD Bled
2000	Marko Ambrožič	RD Bled
2001	Martin Kavčič	RD Tolmin
2002	Martin Kavčič	RD Tolmin

7. LOV RIB S PLOVCEM

V Sloveniji je 64 ribiških družin (RD), ki so povezane v devet Zvez ribiških družin (ZRD), te pa v Ribiško zvezo Slovenije (RZS). »V enem delu Slovenije, to je predvsem na Gorenjskem, prevladujejo salmonidne vode, zato sta tam bolj razvita muharjenje in kasting. Na Štajerskem in na Dolenjskem pa prednjačijo ciprinidne vode, zato se na tem koncu Slovenije ribe v glavnem lovi s plovcem,« razloži Branko Novak, predsednik tekmovalne komisije za lov rib s plovcem.

Tekmovanje v lovu rib s plovcem je pri nas zelo dobro organizirano. »Okoli 1500 ribičev, natančne številke ne poznam, aktivno tekmuje v lovu rib s plovcem. Ob obeh državnih ligah A in B imamo še različna regijska tekmovanja. V moštveni konkurenci se zmagovalne ekipe iz posameznih območij Zvez ribiških družin (ZRD), te so Celje, Gorenjska, Ljubljana, Maribor, Novo mesto, Pomurje, Primorska, Ptuj in Zasavje, uvrstijo v kvalifikacije za nastop v ligi B, v katero se prebijeta najboljši dve moštvi. Iz druge lige se prav tako prvi dve ekipi uvrstita v elitno ligo, katere zmagovalec je nato državni ekipni prvak in ima pravico do nastopa na klubskem svetovnem prvenstvu. Podobno velja tudi v obratni smeri. Kolikor jih napreduje v višjo ligo, jih tudi izpade v nižjo,« pojasni predsednik tekmovalne komisije za lov rib s plovcem. Na teh tekmah hkrati poteka tudi tekmovanje v konkurenci posameznikov, ki se jih po mestih razvršča glede na določene kriterije.

»Med najboljšo trideseterico izbiramo kandidate za izbrano vrsto. Naj omenim, da imamo dve reprezentanci s po šestimi tekmovalci: medtem ko reprezentanca A nastopa na svetovnih prvenstvih, pa se reprezentanca B udeležuje evropskih prvenstev. Tako smo se odločili predvsem zato, da lahko čim več ribičev nastopi na mednarodnih tekmovanjih, na katerih nato nabira dragocene izkušnje,« poudari Novak in doda, da tekme za državno prvenstvo potekajo zlasti v stoječih vodah (jezera, bajerji) in rahlo tekočih vodah (npr. reka Drava pri Lentu). Tekmovanja v lovu rib s plovcem trajajo tri ure, po preteku tega časa pa se ujete ribe, ki jih tekmovalci med tekmovanjem shranjujejo v posebnih mrežah čuvaricah, stehta in nato vrne v vodo. Z izjemo ščuk in somov se na teh tekmah lovi samo ciprinide, najpogosteje pa se na trnek ujame rdečeoke, ploščiče, mreene, podusti in krape. Poudarja, da pri tem nikoli ne pride do pogina rib!

Zmagovalec je kajpak tisti ribič, ki mu kazalec na tehtanju nameri največjo skupno težo ulovljenih rib, z naslovom državnega prvaka pa se ovenča tekmovalec, ki v končnem seštevku vseh tekem zbere največje število (negativnih) točk.

Slovenski reprezentanci A in B se od leta 1991 naprej redno udeležujeta svetovnih in evropskih prvenstev. »Naša najboljša dosedanja uvrstitev med člani je petnajsto mesto, ki smo ga dosegli ob ognjenem krstu na svetovnem prvenstvu v Szegetu na Madžarskem ('91), ta rezultat pa smo v naslednjih letih nekajkrat ponovili. Sicer pa se v zadnjih letih med 37 državami, kolikor jih nastopa na svetovnih prvenstvih, držimo zlate sredine, nekoliko uspešnejše pa so članice, ki se lahko med drugim pohvalijo s četrtrim mestom s svetovnega prvenstva leta 1999 v Plovdivu v Bolgariji, kjer so le za malo zgrešile eno od kolajn,« se spominja predsednik tekmovalne komisije za lov rib s plovcem, ki je še posebej vesel uspehov slovenske mladinske reprezentance. Ta se je v preteklih letih z največjega tekmovanja vrnila že z dvema odličjema: na svetovnem prvenstvu v Varaždinu leta 1998 je osvojila tretje mesto, prav tako bronasto kolajno pa so si naši mladinci prilovili dve leti pozneje v Firencah na ribiški olimpijadi, ki je štela tudi za svetovno prvenstvo.

Za Novaka je lov rib s plovcem vsekakor šport. »Gre za velik psihični in fizični napor, zato se je potrebno na tekmovanja telesno dobro pripraviti. Treba je namreč obvladovati 14,5 metra dolgo ribiško palico, ki zložena tehta okrog enega kilograma, raztegnjena pa precej več. In to držati v rokah tri ure, kolikor traja tekmovanja, ni mačji kašelj,« pove predsednik tekmovalne komisije za lov rib s plovcem in poudari, da o uvrstitvah pri vrhu vsekakor odloča znanje, a hkrati prizna, da je treba imeti tudi srečo. A fortuna po njegovem mnenju pomembno vlogo igra tudi v drugih športih, kot na primer v alpskem športu, kjer imajo v slalomu in veleslalomu ugodnejše razmere na progi tisti tekmovalci in tekmovalke, ki jim žreb določi nižje štartne številke. Potem takem ravno srečna roka pri žrebu tudi vpliva na končno razvrstitev. »Na žalost je pač tako, da naš šport, kar zame lov rib s plovcem nedvomno je, v Sloveniji (še) ne uživa pravega ugleda. V drugih državah gledajo na ribiče z drugačnimi očmi. V Angliji si, denimo, večja tekmovanja ogleda do 50.000 gledalcev, o njih pa poročajo domala vsi mediji: od televizijskih in radijskih postaj do časopisov in revij. Angleža Boba Nuda, ki se je kar štirikrat ovenčal z naslovom svetovnega prvaka v lovu rib s plovcem, so na primer v njegovi domovini enkrat v devetdesetih letih izbrali celo za drugega najboljšega športnika leta za slovitim atletom Sebastianom Coeom,« pripomni Novak. Iz njegovih ust izvem, da je ta šport zelo priljubljen tudi v Franciji in

Italiji, kjer reprezentanti dobivajo veliko sredstev od nacionalnega olimpijskega komiteja. A tudi naši tekmovalci v lovu rib s plovcem so člani Olimpijskega komiteja Slovenije, od katerega dobivajo določeno vsoto sredstev na osnovi rezultatov in množičnosti. OKS jih torej uvršča med športe, a vendarle jim še ni poslano z rožicami. »V Sloveniji ni ribiške industrije, ki bi nam stala ob strani, zaradi tega tudi nimamo večjih pokroviteljev, mediji prav tako ne kažejo pravega zanimanja za nas. Zakaj je tako, je težko razložiti. Toda najbrž smo delno krivi tudi sami, ker se nočemo izpostavljati v javnosti,« zaključil pogovor predsednik tekmovalne komisije za lov rib s plovcem, ki je prepričan, da bi se ta položaj z vstopom naše dežele v Evropsko unijo bistveno spremenil na bolje.

Tabela 7.1: Dosedanji državni prvaki v lovu rib s plovcem med člani

1991	Egidij Knez	RD Brestanica-Krško
1992	Egidij Knez	RD Brestanica-Krško
1993	Zdravko Bregar	RD Novo mesto
1994	Stojan Žolnir	RD Slovenska Bistrica
1995	Avgust Prelog	RD Radgona
1996	Jernej Lipovnik	RD Lešje-Majšperk
1997	Jernej Lipovnik	RD Lešje-Majšperk
1998	Stane Vrstovšek	RD Hrastnik
1999	Stane Vrstovšek	RD Kostanjevica
2000	Jernej Lipovnik	RD Pesnica
2001	Robert Metež	RD Črnomelj
2002	Jernej Lipovnik	RD Pesnica

Tabela 7.2: Dosedanji državni prvaki v lovu rib s plovcem med članicami

1991	Silva Pok	RD Maribor
1992	Mira Fajfar	RD Pesnica
1993	Rozika Voglar	RD Ptuj
1994	Rozika Voglar	RD Ptuj
1995	Janja Žolnir	RD Slovenska Bistrica
1996	Silva Pok-Prosenjak	RD Maribor
1997	Silva Prosenjak	RD Maribor
1998	Petra Primožič	RD Ptuj
1999	Ivanka Dobrijevič	RD Maribor
2000	Metka Pregelj	RD Ptuj
2001	Metka Pregelj	RD Ptuj
2002	Emina Dobrijevič	RD Pesnica

Tabela 7.3: Dosedanji državni prvaki v lovu rib s plovcem v mladinski konkurenci

1991	Peter Bauman	RD Pesnica
1992	Robi Balažič	RD Pesnica
1993	Jernej Lipovnik	RD Pesnica
1994	Jernej Lipovnik	RD Pesnica
1995	Jernej Lipovnik	RD Pesnica
1996	Emina Dobrijevič	RD Pesnica
1997	Mitja Slatinšek	RD Slovenska Bistrica
1998	Aleš Kancler	RD Ptuj
1999	Aleš Kancler	RD Ptuj
2000	Mitja Rožman	RD Maribor
2001	Jože Skornšek	RD Paka
2002	Marko Antolič	RD Maribor

8. MORSKI RIBOLOV

Število klubov, ki se v Sloveniji tekmovalno ukvarja z ribolovom na morju, se že nekaj let giblje okrog deset, v društvih pa je med enajst in 600 članov, kolikor jih ima, denimo, izolska Menola. Aktivnih tekmovalcev v lovu rib na morju je na sončni strani Alp v vseh konkurencah približno 300, vseh članov pa je več tisoč.

Glede na lovni pribor, področje in način izvedbe obstajajo naslednje vrste ribiških tekmovanj na morju:

1. trnkarjenje iz zasidranega čolna

- ribolov s palico
- ribolov z roko (tonja)

2. trnkarjenje z obale

- ribolov s položne obale (surf casting)
- ribolov s skalnate obale (rock angling)
- ribolov z zidane obale ali luških objektov (valobrani)

3. ribolov iz čolna v gibanju (panolanje)

4. ribolov s puščo

V Sloveniji se ribiči merijo v treh disciplinah, in sicer v ribolovu s skalne ali zidane obale s palico ter v ribolovu iz zasidranega čolna z roko in s palico. Medtem ko se tekmovanj v ribolovu s skalne ali zidane obale s palico poleg članov udeležujejo tudi mladinci, pa so tekme iz čolna zaradi varnosti (nihče noče prevzeti odgovornosti) namenjena le članom.

Glede na namen so tekmovanja:

1. prvenstvena
2. pokalna
3. priložnostna

Prvenstvena tekmovanja so po rangu:

1. društvena
2. občinska
3. regionalna
4. državna
5. mednarodna

Tekmovanje se organizira tako, da so vsi tekmovalci v enakopravnem medsebojnem položaju glede pravice nastopa in možnosti doseganja športnih rezultatov.

Državno prvenstvo se izpelje in je veljavno, če se ga udeležijo tekmovalci iz najmanj dveh društev.

Društveno tekmovanje se prireja na osnovi določb Pravilnika o tekmovanjih v trnkarjenju na morju, ki ga je izdelala Zveza za športni ribolov na morju Slovenije.

Na podlagi teh tekmovanj (zlasti državnih prvenstev) se oblikuje tudi državno reprezentanco, ki brani slovenske barve na velikih mednarodnih prireditvah. Njeno sestavo določa strokovni organ, to je komisija, selektor ali kapetan, ki ga je za to imenovala zveza.

Pri ribolovu z obale in ribolovu z roko iz zasidranega čolna se izbira reprezentantov opravi na osnovi rezultatov, ki so jih kandidati dosegli do konca tekočega koledarskega leta in v predhodnih dveh letih (na državnem prvenstvu in določenih mednarodnih tekmovanjih). Ti se upoštevajo pri uvrstitvi v reprezentanco za prihodnje koledarsko leto.

Pri ribolovu s palico iz zasidranega čolna se izbira reprezentantov za prihodnje leto vrši na podlagi doseženih rezultatov na finalu državnega prvenstva v tekočem letu in na osnovi točk, ki so jih tekmovalci osvojili na dveh dodatnih izbirnih tekmovanjih.

Poleg tega se pri sestavi reprezentance v zgoraj naštetih disciplinah (lov rib z roko in s palico iz zasidranega čolna ter ribolov z obale) upoštevata še:

- športni in družbeni značaj kandidatov: discipliniranost, športno prizadevanje, odnos do drugih članov reprezentance in socialno obnašanje (alkoholizem, narkomanija in podobno). Športni in družbeni značaj kandidatov se vrednoti na osnovi poročil uradnih oseb (delegat, sodnik, kapetan ekipe) s tekmovanj, na katerih je določen kandidat nastopal, in na podlagi informacij, ki jih ima strokovni organ pravico zahtevati od njegovega matičnega društva.

- sposobnost kandidatov za določeni nastop: zdravstveno stanje, trenutna telesna pripravljenost, vzdržljivost v pogojih, v katerih bo potekalo določeno tekmovanje, izkušnje glede na vrsto lovnega področja in uporabo tekmovalne opreme. Medtem ko zdravstveno stanje, telesno pripravljenost in vzdržljivost ocenjuje zdravnik medicine športa, pa izkušnje glede na vrsto lovnega področja in uporabo tekmovalne opreme ocenjuje strokovni organ zveze. Ocena je javni dokument. (Pravilnik o tekmovanjih v trnkarjenju na morju 1998: 9-16)

Čeprav gre za uradna tekmovanja, na katerih se tekmovalci med seboj merijo v različnih spretnostih (ribolovnih), obstaja splošno prepričanje, da to ni šport. »Največji problem verjetno tiči v razlagi športa, čigar sestavni del naj bi bil po mnenju večine telesni napor. Ljudje najbrž mislijo, da pri ribolovu ni fizičnega napora, kar je velika zmot. To lahko povem iz lastnih izkušenj, saj sem se udeležil že številnih tekem v ribolovu. Še več. Upam si celo trditi, da tekmovanja v lovu rib na morju, ki traja pet ur, sploh ne moreš končati, če nisi dobro telesno pripravljen,« pravi Janez Petkovšek, član športno ribolovnega društva Erom iz Ljubljane.

Naslednji predsodek, s katerim imajo opravka ribiči, je, da gre na tekmovanjih za pomor rib. »Največja težava je v tem, da od ulova rib do tehtanja navadno preteče veliko časa, tako da jih res precej pogine, ker so morske ribe izjemno občutljive. Tiste, ki preživijo, po tehtanju nemudoma spustimo nazaj v morje, poginule pa romajo v ribarnice, ker se pač skušamo izogniti temu, da bi se tekmovanje sprevrglo v veselico, na kateri bi pekli ribe. To zanesljivo ni naš namen. Drugače pa so ribe sekundarnega pomena, pomemben je rezultat,« dodaja novinar časnika Delo.

»Na vprašanje, zakaj se ne pojavljamo (pogosteje) v medijih, je težko odgovoriti. Razlogov za to je gotovo več. Na žalost je veliko odvisno od urednikov posameznih časopisov, radijskih in televizijskih postaj. S tem hočem povedati, da je precej lažje priti do svojega prostora v občilu, če se tudi urednik ali kateri izmed njegovih novinarjev v določenem mediju ukvarja z ribolovom. Delno smo si krivi tudi sami, ker smo nekoliko leseni in ne znamo privabiti medijev. Škoda, kajti tekmovanja v ribolovu, govorim o lovu rib na morju, presegajo lokalne okvire, saj člani slovenske državne reprezentance prihajajo domala iz vseh koncev Slovenije in ne le z Obale,« pojasni Petkovšek in razkrije, da je Zveza za športni ribolov na morju Slovenije članica našega olimpijskega komiteja, a sodi v družino neolimpijskih disciplin. Od

države vsako leto dobijo okoli tisoč evrov, kar je v primerjavi z našimi zahodnimi sosedi pravi drobiž.

»Italijanska reprezentanca v lovu rib na morju prejme od njihove nacionalne zveze letno neprimerno več denarja. A ne gre samo za denar, tudi odnos medijev do ribiških tekmovanj in tekmovalcev je pri njih povsem drugačen. Izdajajo celo vrsto svojih revij, medtem ko mi ne premoremo niti enega glasila o ribolovu na morju. Izjemno medijsko pokritost v Italiji je moč razložiti z industrijo in najrazličnejšimi pokrovitelji, ki podpirajo ribiče, medtem ko pri nas na žalost ni pravega zanimanja sponzorjev,« meni član športno ribolovnega društva Erom iz Ljubljane, ki trdi, da tekmovanja v ribolovu z izjemo pomanjkanja občinstva izpolnjujejo pravzaprav vse pogoje športa. Tekmam v športnem ribolovu z obale običajno prisostvujejo številni bolj ali manj naključni gledalci, kar pa ne moremo reči za tekmovanja iz čolna. Zaradi majhnosti plovil bi bilo gledalcem, kot sam pravi, tudi zelo težko omogočiti ogled tekem iz neposredne bližine.

»Ne glede na to, da mnogi zviška gledajo na ribiče in trdijo, da ribolov ne sodi v športno rubriko, bi morala naša tekmovanja kljub vsemu dobiti svoj prostor v medijih. Navsezadnje je pri nas vsaj 10.000 ljudi, ki jih to zanima. O tem sem prepričan,« zaključí misel Petkovšek.

9. FILOZOFSKO OZADJE MUHARJENJA OZIROMA RIBOLOVA KOT ŠPORTA

Osrednja misel, ki sta jo pri načelih in etiki športnega ribolova v svojem priročniku oblikovala Svetina in Verce, je športnost v najširšem pomenu besede: »Osnova športne ribolovne etike je v humanosti in stremljenju k enakopravnosti borbe z ribo. Enakopravnosti seveda ni moč nikoli doseči, pač pa si ribič postavlja težje pogoje lova; s tem ribi omogoča lažjo obrambo ali ji celo nudi možnost, da se osvobodi trnka. Sam ima ob tem, da je bil kljub težkim pogojem 'zmagovalec', tudi več športnega zadoščenja.«

Ta misel jemlje športnost kot samoumevno dejstvo, vezano s humanostjo. V razmerju med humanostjo in športnostjo je športnost sicer drugotna; človek si jo je izmislil, da je nekatere svoje aktivnosti spravil v red, jim skratka določil pravila vedenja. Tako je tudi sodobno trnkarjenje – pač zato, ker je razmerje med ribičem in

ribo navzven še najbližje merjenju moči, boju – dobilo značilnosti športa, kot se je zgodilo z mnogimi bojnimi veščinami ali takimi opravili, s katerimi si je človek nekoč pridobival hrano, pa so s časom izgubile svoj prvotni namen. Urejena aktivnost je dobila višji smisel šele naslonjena na prvotno vrednoto, ki jo danes (z določeno zadrego) imenujemo humanost, ko so se torej v pravila vedenja vključila etična pravila. Športnost in humanost sta se tako medsebojno oplojevali ter se izčiščali v stremljenju postati enost.

V tem smislu gre pri športnem ribolovu za svojevrsten paradoks: etika, nekaj, kar je po svojem bistvu izraz najvišje zavesti in prizadevanja po najzlahtnejšem, je zasnovana na dejavnosti, ki vključuje določeno nasprotje – ubijanje. Paradoks je mogoče na eni strani še zaostriti, namreč, da vključuje ubijanje *za razvedrilo*, na drugi pa odločno omiliti, da namreč vključuje *tudi* ubijanje. Brez tega, kar v danem sobesedilu pomeni členek *tudi*, ne bi bilo popolne ribiške etike. Bila bi športnost in viteštvo v »stremljenju k enakopravni borbi z ribo«, kar pa bi tudi ob tem, da se ribi daje možnost, da se sama reši, še zmeraj bil boj, v katerem končno »zmagovalec« po nekakšni samoumevnosti poražencu odvzame življenje.

Misel Svetine-Verceta je torej treba natančneje določiti tam, kjer se je končala, to je pri »športnem zadoščenju« zmagovalca, se pravi ribiča.

Če naj bo zmagovalec, potem ne pride v poštev dajanje možnosti ribi, da se osvobodi sama. »Zmaga«, ki jo ribič želi doseči, nastopi takrat, ko ribo spravi iz vode. Za športno zadoščenje ni potrebno nič drugega. Boj je končan, ni pa še rešeno kardinalno vprašanje ribiškošportne etike, saj se mora ribič še odločiti, ali bo ribo spremenil v svoj plen in jo usmrtil ali pa jo bo vrnil v vodo. Ribo, ki mu jo ribiška pravila sicer dovoljujejo upleniti, lahko torej tudi pusti pri življenju. Hamletovsko bi se reklo: ubiti ali ne ubiti?

Čemu se torej človek prostovoljno spravlja v položaj, ko se mora tako odločiti? Zakaj lovi ribe in zakaj sploh tako imenovani športni ribolov? Odgovorov na ta vprašanja je precej in vsak po svoje drži. Tu seveda mislimo na razloge z resnim ozadjem, zato izpustimo iz misli take, kakor so družbeno prestižni ali modnostni. Tudi športni ribolov, ki je namenjen izključno prehranjevanju, v tem kontekstu ne šteje nič, saj pri njem vsaka riba praviloma konča v ribiškem nahrbtniku, tako da je o pravi ribiški etiki težko govoriti. Vendar je okoliščina, da ribič svoj plen tudi použije, zajeta v ribiški etiki posredno, in kot se bo videlo, ima to pri športnem ribolovu pomembno vlogo.

Mnoge druge razloge za to, da človek postane športni ribič, kot so npr. želja po bivanju v naravi, ribiška družabnost, sodelovanje pri čuvanju naravnih dobrin, pri ohranjanju okolja, potreba po gibanju oziroma mirovanju itn., pa je mogoče strniti v dva, medsebojno dopolnjujoča se razloga, in ribiška etika je zasnovana na obeh hkrati.

Prvi razlog je gotovo v podedovanem nagonu človeka lovca iz pradavnine. Nagonska želja po ohranitvi, skupna vsem živim bitjem, je v mislečem dvonožcu rasla od nezanesljivega pobiralca gozdnih sadežev do lovca in ribiča. V njegovi ohranitvi je ta nagon opravil preveč pomembno vlogo, da bi lahko kar brez sledov izginil. In pojavlja se – tu bolj, tam manj – pač kot mnoge, našemu spoznanju težko dostopne sestavine podzavesti. Današnji človek je z normami vedenja glasovom tega nagona sicer določil ovire, sodobno etiko pa je zasnoval prav na prvotnem odnosu lovca iz davnine do živega bitja. Ta odnos je v brezmejnem spoštovanju vsega živega in se od prvotnega, ko je človek ena bitja ljubil, se drugih bal, v mnogih pa videl božanstva, loči samo po odsotnosti praznoverja.

Spoštljivost do bitja, ki si ga je človek vzel za hrano in ga je zato moral ubiti, je izhodišče tudi današnje ribiškošportne etike. Najprej v tem, ali bo ubil, nato pa še, kako bo ubil ter kako bo ravnal z mrtvim bitjem, s plenom. In ker je lovski nagon produkt potrebe po prehranjevanju, ostaja tudi v današnjem času, ko športni ribolov nikakor ni namenjen pridobivanju hrane, vsaj iluzija, da je plen tudi zagotovitev obstoja. V naših razmerah je pri ribolovu ta iluzija še dopustna (naši lovci so jo omejili zgolj na simbolnost). Zato se sme reči, da je naravno, da ribič ribo, ki jo je usmrtil, tudi použije. To seveda ne more biti njegova dolžnost, vsekakor pa ji bo, ko ji je že odvzel življenje, izkazal več spoštovanja, če jo bo použil, kot pa, če jo bo podaril sosedu, kateremu riba ni plen, ampak zgolj hrana. Tako imenovani mesarji, dalje prodajalci svojega plena in podobni so v tem kontekstu čisti ekscesi in o njih ni vredno izgubljati besed.

Drugi razlog je športni. Človek lovi ribo preprosto zato, ker riba obstaja in ker se ne pusti ujeti, tako kot leze na goro zato, ker gora je in ker se nanjo težko pride, ali kot počenja še mnoge reči, za katere bi s strogo racionalnimi merili težko našli smisel. Sprejemamo jih pač kot dediščino iz preteklosti, saj delajo človeka, da je to, kar je – tu nebogljeno bitje in igračka naravnih sil, tam vsemogočni (seveda samooklicani in vse prepogosto neodgovorni) gospodar in spreminjevalec vsega na Zemlji. Svojo moč in obvladovanje narave želi ta človek nenehno potrjevati z različnimi

dejavnostmi, pogosto tudi na samem sebi in v okoliščinah, ki celo pomenijo veliko nevarnost za njegovo življenje. V tem preverjanju moči dobi dragocen poduk: kljub svoji duhovni premoči je delec narave in ostaja z njo usodno povezan. Športni ribolov je ena takih dejavnosti. Še zmeraj se sicer pojavljajo dvomi o smiselnosti tega početja, večkrat tudi v imenu ljubezni do živali. Tovrstnim pomislekom bi veljalo iz načela prisluhniti, ko – na eni strani – danes človek ne bi bil to, kar je, in ko si svojega vladarstva ne bi že zdavnaj (sicer neupravičeno) prilastil ter ga nima namena prepustiti nikomur, in ko – na drugi strani – ribič ne bi bil tudi gojitelj rib ter njihov častilec in čuvar, iz česar gotovo izhajajo določeni privilegiji.

Navsezadnje pa, in tu smo pri ribolovni etiki, si je teh pomislekov v svesti ribič sam, saj si je za lov postavil pravila viteštva, zavedajoč se dejstva, da se za svoje razvedrilo loteva bitja, ki nima dobesedno nobene možnosti, da bi svojo pravico do poštenega spopada uveljavilo samo, brez človekove pomoči in razumnosti. Kolikor bolj dozorela osebnost je trnkar, toliko strožje bo sledil etičnim pravilom, ki jih je na podlagi splošnih ribiških pravil postavil zase. Ribiška zakonodaja mu sicer dovoljuje ribo tudi usmrtiti in je glede tega v nasprotju z 2. členom Svetovne deklaracije o pravicah živali: »Vsaka žival ima pravico do spoštovanja. Človek, tudi sam živalska vrsta, si ne sme lastiti pravice do ubijanja drugih živali« (Bruselj, 27. 1. 1978). Kršitev členov te deklaracije (ki vsebuje še ostrejšše člene od navedenega) se zaenkrat ne sankcionira. Povsem mogoče pa je, da bo razvoj civilizacije na našem planetu šel v smer, ko bo usmrtitev živali zavrženo dejanje, enako uboju človeka. In čeprav se nam ta možnost kaže kot zadeva nepredstavljivo oddaljene prihodnosti, utegne trnkar zaradi svoje dejavnosti priti v spor s svojim ožjim okoljem že v sodobnosti. Nemara ne toliko zaradi tega, ker ribo, ki jo ima za hrano, pač usmrti (saj velikanska večina človeštva živali ubija zaradi hrane), ampak zato, ker jo ima za predmet svojega razvedrila. Trnkar, zlasti muhar, ki veliko ujetih rib izpusti v vodo, lahko računa z omejitvami, ki jih bodo prinašala strokovna dognanja. Eno takih že poznamo. Meritve so pokazale, da se v ribjem telesu po dolgotrajnem utrujanju (tistem, ki je muharju v največje veselje!) v ribjem mišičevju nabere veliko mlečne kisline, zaradi katere ima izpuščena riba malo možnosti za preživetje. Ribiška zakonodaja tega nespornega dejstva sicer še ni zajela kot omejevalno prvino, muharji pa si spričo njega omejujemo užitke številnih utrujanj, zato ribo, ki jo takoj po zapetju sklenemo vrniti v vodo, utrujamo čim krajši čas. S tem sicer še močna in nemirna riba povzroča več težav pri odpenjanju, vendar sodobni brezzalustniki omogočajo, da trnek odstranimo,

ne da bi bilo treba ribo stiskati z dlanjo. Viteško pravilo torej narekuje muharju, da utruja le tisto ribo, ki jo namerava usmrtiti.

Vendar je imel človek tudi pri viteštvu svoje privilegije (privilegije, ki se vsaj v razmerju do živega bitja z ničimer ne ločijo od privilegijev, v imenu katerih si dovoljuje žrtvovati žival, ko dela znanstvene poizkuse v korist človeštva), ki pa ribiča etično obvezujejo, ga silijo k razmišljanju in usmerjajo pri ravnanju.

Človek namreč lovi ribe tudi izključno za hrano, v velikih količinah, in takrat se ob problemu ubijanja ne ustavi niti za hip. Drugje pa spet živali v spopadu (spopadu, v katerega enako kot pri športnem ribolovu žival prisili) postavi – preden jo ubije – več kot enakopravne možnosti spričo tega, da ga žival po telesni moči daleč prekaša.

V razmerju do živali je torej človek tudi drugačen lovec in drugačen športnik.

Miselno ozadje ribiškošportne etike se da pojasniti prav z razliko med trnkarjem in ribolovcem s polno mrežo rib ter med trnkarjem in bikoborcem pred razjarjenim bikom v nabiti areni.

Od ribolovca loči trnkarja individualnost razmerja, od bikoborca pa intimnost spopada. Trnkarjeva riba je ena sama, je osebnost z navadami, ukanami, s slabostmi in z lepoto. To ni razmerje med z elektronom opremljenim mogočnikom in v mreže ujetimi ribami, ki so v množici izgubile svoj obraz, to je torej hemingwajsko razmerje med Ribo in Človekom.

In v spopadu sta sama s seboj. Boja ne spremlja in o usmrtitvi ne odloča ekstaza množice v areni. Zato lahko trnkar neovirano in vsakokrat posebej razmisli, kajti končna odločitev bo zmeraj odvisna samo od njegove vesti: vključen je v najčudovitejšo in najbolj čudežno stvar tega svetovja – življenje. Zdaj pa ga drži v rokah in dovoli si lahko pokončati ga, vendar svojo resnično moč dokaže takrat, ko ga pusti teči dalje. Iz tega spoznanja pa črpa modrosti za lastno bivanje. (Korošec 2000: 23-27)

10. ZAKLJUČEK

»Muharjenje kot tako zanesljivo ni šport v takšnem pomenu, kot ga mi poznamo, marveč bolj ustreza angleški besedi 'sport'. Ta v angleščini pomeni užitek, ki ga imamo pri opravljanju neke dejavnosti, ki pa ni povezana s tistim, s čimer se preživljamo. Lahko ga primerjamo z užitkom pri uživanju vina ali užitkom pri kulinarčnih dobrotah, osnovni pomen besede sport pa se v angleščini vendarle nanaša na lov in ribolov. Naj navedem primer: ko se, denimo, ribič po neuspešnem ribolovu vrne domov in ga vprašajo, če je kaj ujel, ta odvrne 'no, but i had a good sport'. To pomeni, da je pa užival v ribolovu, pri čemer pomen te besede 'sport' nima niti najmanjše zveze s tem, kar mi pod športom pojmuje, se pravi tekmovanja itd.,« pravi Božidar Voljč, dolgoletni ribič in avtor številnih prispevkov o muharjenju, ki meni, da v odnosu med ribičem in ribo ne gre za dvoboj v športnem smislu. Zato ribiča, ki je ujel ribo, po njegovem ni mogoče razglasiti za zmagovalca, podobno kot tudi riba ni zmagovalka, če se je človeku ne posreči prelisičiti. »Gre za nekakšno igro med ribičem in ribo, kakršna se, recimo, odvija tudi med psom in človekom, ko ga ta pokliče in potem čaka, da žival priteče k njemu. A ni nujno, da ga pes tudi uboga. Tako tudi ribič muhar ponuja ribi muho in čaka, da jo bo zagrabila. Poseben čar ima nedvomno muharjenje s tako imenovano suho muho, ki jo ribi ponujamo na gladini, torej na stičišču dveh svetov: zraka in vode. Ljudje smo živali zraka, ribe pa živali vode, srečamo pa se na stičišču obeh svetov. In v tem je lepota in čarobnost muharjenja zlasti s suho muho,« poudari zapriseženi muhar.

Kaj pa muharska tekmovanja? Ta po Voljčevem mnenju izpolnjujejo pogoje športa, čeprav se njemu tekmovanja v lovu na živa bitja, v tem primeru rib, osebno upirajo. Pomisleke ima predvsem zato, ker se pri tem žival zlorablja v športne namene.

Drugače pa na takšnih tekmah ribič, kot sam ugotavlja, ne tekmuje z ribo, temveč z drugimi ribiči, najuspešnejši pa je tisti, ki ujame največ rib. »Muharsko tekmovanje potem takem je šport v takšnem pomenu, kot ga poznamo, čeprav je zadeva, kar se etike tiče, nekoliko delikatna. Toda družba je to sprejela kot marsikatero drugo stvar. Tudi vojna in revščina sta sami po sebi povsem neetični. Kajpak je treba pri tem narediti distinkcijo, zakaj je muharsko tekmovanje šport? Zato, ker smo neko dejavnost povzdignili na tekmovalno stopnjo, ampak med nami samimi. V športu, kot ga pojmuje, vedno med seboj tekmujejo ljudje. Namreč, kdo je boljši med nami. A to lahko potem razširimo na vsako dejavnost, na primer: kdo hitreje obere jabolka,

kdo prvi priteče v deseto nadstropje, kdo je najhitrejši v teku na 100 metrov, kdo je najboljši v lovu rib, itd. To so športna tekmovanja,« meni Voljč in ob tem dodaja, da obstajajo že svetovna, evropska, državna, klubska tekmovanja v muharjenju. Vzrok za to, zakaj se o teh tekmovanjih pri nas tako malo govori in piše v medijih, pa je po njegovem predvsem v tem, da muharjenje na družbeni lestvici še ne zaseda dovolj visokega položaja. »Kar je smešno, če vemo, kako visoko kotira muharjenje v Sloveniji. Zato bi si muharska tekmovanja vsekakor zaslužila svoj prostor v občilih,« pribije dolgoletni muhar, ki meni, da je kljub nepredvidljivemu elementu (ribi) možno določiti najboljšega muharja. Toda najuspešnejši ribič zanj ni zmagovalec posamezne tekme, marveč tisti, ki sebi v prid odloči več(ino) tekem. Podobno kot v drugih športih so namreč tudi v ribolovu nekateri bolj nadarjeni in spretnejši od drugih, ki so bolj nerodni in praviloma vedno slabo lovijo, pri tem pa veliko vlogo igra, kako se znaš vživeti v ribo pod vodo, kako znaš predvideti njene reakcije, kako znaš izbrati pravi trenutek, kako znaš prebrati tok reke, kako vse podatke, ki jih imaš o ribi, uskladiš z vremenom, soncem, dežjem in količino svetlobe, koliko časa se ukvarjaš z muharjenjem itn.

Tudi sam menim, da se svet ne bi podrl, če bi se sem ter tja v občilih pojavila kakšna vestička o ribiških oziroma muharskih tekmovanjih. Še več. Prepričan sem, da bi ribiške novičke prej koristile, kot pa škodile branosti, poslušnosti oziroma gledanosti določenega medija. To si upam trditi na podlagi pogovorov z ribiškimi kolegi, ki pogrešajo tovrstne zapise v slovenskih javnih občilih.

Če bi lahko sam odločal o tem, bi muharska tekmovanja v časopisu vsekakor uvrstil na športne strani, o njih pa ne bi pisal po dolgem in počez, ampak bi tekme za državno prvenstvo pokrival predvsem z vestmi v t. i. rubrikah Šport doma, Od tu in tam itd., v katerih se na kratko poroča večinoma o manj pomembnih športih, kot so npr. biljard, bridž, kegljanje, ... Večjim mednarodnim tekmovanjem, kot sta svetovno in evropsko prvenstvo, bi posvetil nekoliko več pozornosti, še posebej če bi slovenski tekmovalci in tekmovalke na njih dosegli odmevnejše uspehe. Več prostora bi ob koncu sezone namenil tudi državnemu prvaku, ki bi ga predstavil v daljšem pogovoru. Seveda bi, če bi prostor dovoljeval, poskušal uvesti tudi ribiško rubriko (npr. Ribiški razgledi, Ribiški svet), v kateri bi bralce sproti obveščal o tekmovanjih, novostih, rekordih, zanimivostih, ...

Če pa uredniki športa o tem ne bi hoteli ničesar slišati, bi poskušal o ribiških tekmovanjih poročati na drugih časopisnih straneh. Tu mislim na strani, ki se

nanašajo na domače dogodke, in predvsem na posamezne lokalne izdaje le-teh. Tako bi npr. o tekmovanju na morju pisal za primorsko izdajo določenega časnika, o tekmi na Bohinjski Bistrici bi poročal v gorenjski izdaji, tekmovanje na Dravi pa bi spremljal za štajersko različico časnika.

Iz lastnih izkušenj vem, da posamezni športni uredniki pri slovenskih dnevnikih le s težkim srcem odobrijo kakšno vest o ribištvu na športnih straneh. »Ker pač sami niso ribiči,« meni Voljč. Sam že več let honorarno delam v športnem uredništvu časnika Delo in ko je ribiška družina Bled septembra leta 2002 v Ribnem gostila svetovno prvenstvo v kastingu, sem lahko na Delovih športnih straneh vsak dan le na kratko (z vestmi) poročal o tekmovanju. Nekoliko več prostora so mi namenili v Nedelu, v katerem sem bralcem v daljšem portretu predstavil Dušana Stevanoviča, ki si je na svetovnem prvenstvu izbojeval bronasto kolajno v metu obtežilnika v daljavo.

11. POVZETEK

Muharjenje je športno-ribolovna panoga, s katero se po vsem svetu in tudi v Sloveniji ukvarja precej ljudi, zato si vsekakor zasluži določeno medijsko pozornost. To posebej velja za muharska tekmovanja, ki se odvijajo na državni in mednarodni ravni. Muharji se podobno kot drugi športniki med seboj merijo po določenih pravilih, pobudnik za izdelavo prvega pravilnika muharskih tekmovanj v Sloveniji, po katerem sta ribiški družini Kočevje in Brod na Kolpi v začetku osemdesetih izpeljali tudi prvo muharsko tekmo pri nas, pa je bil Žarko Jovanovič (Benčič). Skupaj z Jovanovičem so pri razpravi o izdelavi teh pravil sodelovali še Edgar Pitzenbauer, Jože Ocvirk, Bžidar Voljč in Tomo Korošec.

Sam sem se udeležil muharskega tekmovanja za državno prvenstvo, ki ga je junija leta 2001 na reki Savi priredila ribiška družina Medvode. V tem diplomskem delu sem ga opisal s pomočjo različnih poročevalskih oblik, kot so vestička, vest, poročilo in komentar. Z omenjenimi poročevalskimi oblikami sem opisal tudi muharski natečaj oziroma tekmovanje v vezavi umetnih muh, čigar pobudnika v Sloveniji sta Tomo Korošec in Božidar Voljč.

V zadnjem delu diplomskega dela sem opisal še naslednje ribiške tekmovalne panoge: kasting, lov rib s plovcem in morski ribolov.

Diplomsko delo sem opremil s tabelami, ki prikazujejo načine točkovanja na tekmah za državno prvenstvo v muharjenju in naštevajo državne prvake v različnih disciplinah.

12. VIRI IN REFERENCE

AHČAN, Marjan, LAH, Avguštin. 1998. **SLADKOVODNO RIBIŠTVO SLOVENIJE.** Ljubljana: Ribiška zveza Slovenije.

BOŽIČ, Matej. 2001. **RAZPIS MUHARSKIH TEKMOVANJ ZA NAZIV DRŽAVNIH PRVAKOV LETA 2001. RIBIČ 5.**

BOŽIČ, Matej, JERŠE, Borut. 2002. **PRAVILNIK O TEKMOVANJIH V LOVU RIB Z UMETNO MUHO. RIBIČ 3.**

COTIČ, Dominik. 1997. **MUHARJENJE.** Ljubljana: Agroset.

HOLY, Igor. 1999. **O MUHAH, VEZANJU IN MUHARSKIH NATEČAJIH. RIBIČ 5-6.**

KORAČIN, Marko. 2001. **RIBIŠKA TEKMOVANJA.** Ljubljana: Ribiška zveza Slovenije.

KOROŠEC, Tomo, OCVIRK, Jože, URBANČIČ, Lucijan, VOLJČ, Božidar. 1980. **MUHARJENJE.** Ljubljana: Državna založba Slovenije.

KOROŠEC, Tomo, VOLJČ, Božidar, OCVIRK, Jože, FRATNIK, Marjan, URBANČIČ, Lucijan. 2000. **MUHARJENJE.** Ljubljana: Kmečki glas.

KOROŠEC, Tomo. 1998. **STILISTIKA SLOVENSKEGA POROČEVALSTVA.** Ljubljana: Kmečki glas.

KOŠIR, Manca. 1988. **NASTAVKI ZA TEORIJO NOVINARSKIH VRST.** Ljubljana: Državna založba Slovenije.

NOVAK, Branko, JERŠE, Borut. 1997. **PRAVILNIK O DRŽAVNIH REPREZENTANCAH RIBIŠKE ZVEZE SLOVENIJE.** Ljubljana: Ribiška zveza Slovenije.

SVETINA, Miran. 1982. **SLADKOVODNO RIBIŠTVO NA SLOVENSKEM**. Ljubljana: Ribiška zveza Slovenije.

VOVK, Stane. 06.09.1985. **V ŠOŠTANJU SO KASTING – RIBOLOV NA SUHEM – ŽE VZELI ZA SVOJ ŠPORT. DELO.**

pogovor z Matejem Božičem, januar 2002

pogovor z Markom Koračinom, marec 2002

pogovor z Zdravkom Štibilom, maj 2002

pogovor z Brankom Novakom, julij 2002

pogovor z Igorjem Holyjem, avgust 2002

pogovor z Janezom Petkovškom, avgust 2002

pogovor z Božidarjem Voljčem, oktober 2002

